

Tidskriften

Kuba

Utgiven av Svensk-Kubanska Föreningen
Nr 2. 2003. 25 kr

KUBA

en annan värld
är möjlig

SVENSK-KUBANSKA FÖRENINGEN

Nu har den kommit,
omarbetad, uppdaterad,
Studieboken om Kuba

KUBA en annan värld är möjlig

Den kan köpas på/beställas från Svensk-
Kubanska Föreningen för
130 kr,
plus frakt vid postbefordran

I den kan du läsa om Kubas samhälle, grundlag,
folkmakt och demokrati, arbetsliv och vardagsliv,
kultur och religion, hälsovård, ekologiskt jordbruk,
idrott, utbildning och om Kubas solidaritet med
fattiga länder i världen.

Ditt bidrag behövs till
Svensk-Kubanska Föreningens
STÖDFOND
pg 40 54 11 - 0

INNEHÅLL NUMMER 2 • 2003

KUBA-SOLIDARITET I GENÈVE Zoltan Tiroler	3
DE FEM UTE UR ISOLERINGEN USA SAMLAR DE "OBEROENDE" Eva Björklund	5 6
HELIGA BIRGITTA I HAVANNA BESVIKELSE ATT KUBA INTE ÄR POLEN Eva Björklund	7 8
KULTURELL FOLKFEST FÖR 440 000 Catharina Tirsén	9
NÄSTA ALLIANSFRIA TOPPMÖTE I HAVANNA Eva Björklund	11
MED MORMOR PÅ MITT LIVS RESA Tora Börjesson	12
USA-TURISTER I MASSOR Nic Miroff, World Press Review	14
USA BÖTFÄLLER VETERANCYKLIST Duncan Campbell, The Guardian	15
FEM VIKTIGA VÅTMARKER RÄDDAS Environment News Service Kubas biologiska vapen	16
DET BEHÖVS MER AV DEN VARAN Richard Levins	17
EU-AMBASSAD I HAVANNA SVERIGES SYN PÅ MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER Eva Björklund	18 19
Drogmissbruk uppmärksammas MOTA OLLE I GRIND Kristina Hillgren	21
FOLKENS RÄTT TILL FRED OCH DEMOKRATI	24

Tidskriften **Kuba**

Nummer 2/2003
Årgång 33

TIDSKRIFTEN KUBA ges ut för att sprida information om det kubanska folkets kultur och samhällsliv. Tidningen utkommer med 4 nummer per år och ingår i medlemskapet i Svensk-Kubanska Föreningen. PRENUMERATION kostar 100kr/år. Sätt in pengarna på pg 40 54 11 - 0.

SVENSK-KUBANSKA FÖRENINGEN är en partipolitiskt obunden förening med målsättningen att stödja den socialistiska revolutionen på Kuba och det kubanska folkets kamp mot imperialismen samt att främja kontakter och samarbete mellan de svenska och kubanska folken. MEDLEMSAVGIFT i Svensk-Kubanska Föreningen är 250 kr/år och sätts in på postgiro 40 54 11 - 0.

REDAKTION: Sture Arrhed och Eva Björklund. ANSVARIG UTGIVARE: Eva Björklund. ADRESS: Box 450 65, 104 30 Stockholm. BESÖKSADRESS: Drottninggatan 89-91, Stockholm. TELEFON & FAX: 08-319530. TRYCK: A-GRAPHICA 2001. ISSN 1402-8638

Kuba-solidaritet i Genève

Text o Foto: Zoltan Tiroler

Vi var tre medlemmar i Svensk-Kubanska Föreningen som deltog i manifestationerna för Kuba i Geneve 21 mars. Det är andra året i rad som en internationell stödtytring genomförs i samband med att FN:s Kommission för de mänskliga rättigheterna sammanträder. Här försöker terroriststaten nummer ett, USA, varje år brännmärka ett av offren för sin terrorism, Kuba. Det är viktigt för USA, för att motivera sin brottsliga blockad mot ön.

Helgen i slutet av mars var solig och den kosmopolitiska staden gav ett sympatiskt intryck. Från många fönster hängde fanor och banderoller mot USA:s angrepp på Irak, både fönster i privathus och på en hel del kontor och officiella arbetsplatser. Staden Geneve har också uttalat sig mot kriget, och på flera platser såg man stora flerspråkiga plakater: "Geneve - stad mot kriget." När får vi se sådant i Sverige?

De fem politiska fångarna i USA

Samlingsplatsen var en rondell utanför den stora FN-byggnaden. Banderoller och fanor monterades. När vi var ett 100-tal började talen, där solidaritetsorganisationer från många av Europas länder höll mer eller mindre korta appeller. Även den svenska delegationen utnyttjade tillfället att kraftfullt fördöma USA:s brottsliga politik. Större uppmärksamhet tilldrog sig René Gonzalez' och Gerardo Hernández' fruvar,

som också höll appeller. Deras män är två av de fem kubaner som avtjänar långa fängelsestraff dömda för spioneri mot USA i en farsartad rättegång i Miami. Det de har gjort är att ha vidarebefordrat information om planerade attentat mot Kuba från terroristgrupper i Florida.

Vi fick detaljerade och upprörande beskrivningar både på hur rättegången gick till, då försvaret inte ens fått ta del av anklagelsesmaterialet, samt den förödmjukande behandling såväl fångarna som deras familjer utsätts för. I strid med internationella lagar har de inte fått besöka sina män.

En liten flicka, Ivette, sprang omkring på gräset. Hon är fyra och ett halvt år och har inte sett sin pappa René Gonzalez sedan hon var fyra månader. Fångarna utsätts för psykisk tortyr i isoleringsceller, där de hotas med att få stanna. De är fråntagna sina kläder och får bara ha kalsonger och en t-tröja i den tre steg lilla cellen. Här finns bara en cementsäng och ett hål som dass. Inga böcker, inga tidningar, inga besök ingen mänsklig kontakt. Ingen får prata med dem, cellerna är helt slutna och maten skjuts in genom en lucka i väggen. Allt för att knäcka deras motstånd. Försvaret har inte heller kunnat förbereda överklagandet på ett acceptabelt sätt. Detaljerna var många och man kände ilska och maktlöshet inför maktens arrogans.

Ut till oss kom delar av Kubas ambassadpersonal och den

På podiet i Genève längst till vänster utrikesminister Felipe Perez Roque, och intill honom Aleida Guevara, den schweiziske ordföranden och Olga Salanueva och Adriana Pérez, vars män är två av "de fem", samt Kubas ambassadör i Schweiz, Teresa Gonzalez

kubanska delegationen till FN. Likaså ett kubanskt TV-team som intervjuade och filmade. Än roligare var det att enskilda medlemmar i Colombias, Honduras och Puerto Ricos delegationer kom ut. Trots att deras regeringar är nära lierade med USA, visade sig dessa kvinnor vara varma Kuba-vänner. De var med både vid manifestationen och på eftermiddagens möte.

Det ägde rum i ett elegant gammalt hus i centrum, Salle du Faubourg. Det inleddes med tal av René Gonzalez och Gerardo Hernández' fru. Därefter följde Che Guevaras dotter, Aleida. Också hon koncentrerade sig på de inhumana och orättvisa domarna och behandlingen av de fem kubanerna. Hon kände personligen starkt för deras sak och för barnen, hon har själv vuxit upp utan en far. Också han offrade sitt liv i kampen mot imperialismen.

Allvarligt läge i världen

Efter Aleida talade Kubas utrikesminister Felipe Pérez. Han talade om det nya allvarliga världsläget efter USA: s överfall på Irak. Han talade om vikten av att rädda FN och dess mekanismer från kollaps och fördömde bristen på respekt för FN-stadgan. Därefter övergick också han till att tala om de fem kubanska hjältarna. Han räknade upp otaliga fall av terrorism mot Kuba under 40 år: invasion, spridande av sjukdomar, sprängattentat mot industrier och mord, mordförsök på Fidel och andra ledare, sprängattentat mot ett civilt kubanskt flygplan, sprängattentat mot hotell och turister osv. Mot detta har Kuba på olika sätt försökt att försvara sig. Under större delen av 90-talet ingick de fem i olika terroristorganisationer i Florida. De avslöjade mängder med planer mot Kuba, som därmed kunde hindras. Våren 98 Fäste Kuba de US-amerikanska myndigheternas uppmärksamhet på verksamheten, bland annat en ny planerad flygplanssprängning. Kuba ville ha USA: s samarbete. Istället spårade USA källan och kastade de fem i fängelse hösten 98.

En rättvis rättegång, och därmed frikännande av de fem har absolut högsta prioritet för Kuba. De fem har fått betala ett högt pris för sina uppoffringar. Det betonades att detta inte är en fråga enbart för vänstern. Jurister, journalister, människorättsorganisationer måste engageras. Den kompakta massmediala tystnaden kring den skandalösa affären måste brytas. Amnesty i England har agerat, liksom ett 80-tal parlamentsledamöter. Även i Argentina är solidaritetsrörelsen stark.

USAs blockad, brott mot folkrätten

Pérez tog upp den US-amerikanska blockaden och dess effekter. Han upprepade att det inte bara är så att Kuba inte kan sälja produkter till USA eller USA-företag sälja till Kuba. Inte heller får USA-medborgare semestra på Kuba. Det är svårt och dyrt för Kuba att få skeppsfrakter till ön, då båtarna inte får angöra USA-hamnar efter att ha angjort Kuba. USA: s inblandning i andra länders affärer hindrar dem att handla med Kuba, företagsledningarna som ändå gör det hotas av åtal i USA. Företag som vill sälja till USA, det må vara Toyota eller Volvo, måste intyga att ingen kubansk produkt ingår i fordonet. De måste t.o.m. intyga att det inte finns något kubanskt nickel i stålet ! Blockaden har mycket mer långtgående verkningar än de flesta vet, och är en allvarlig hämsko för Kubas utveckling.

Borgmästaren i Geneve

Så småningom blev det dags för salsbandet "Nieto y la Solución" från Santiago de Cuba. I sidogångarna såldes såväl mat och Havana Club som böcker och broschyrer. Ett oväntat och uppskattat avbrott var när Geneves borgmästare ämnade scenen. Han har själv varit tre gånger på Kuba och uttryckte sin stora beundran för Che, Fidel och Kuba. Här var en politiker som inte var rädd att säga sanningen!

De fem ute ur isoleringen

Eva Björklund

Tack vara det omfattande internationella solidaritetsarbetet och protester från hela världen har de fem kubanska politiska fångarna i USA efter drygt en månad fått lämna sina isoleringsceller. Genom att nu släppa ut dem från isoleringscellerna medger USAs regering indirekt att det inte fanns något "nationellt säkerhetsskäl" att placera dem där till att börja med.

Det innebär inte att den godtyckliga, diskriminerande och lagvidriga behandlingen av de fem har upphört. De har ännu inte återfått sina lagliga rättigheter i sina fängelser i Colorado, Wisconsin, Texas, South Carolina och Kalifornien. De får inte ta emot besök av andra än advokater, familjer och kubanska diplomater. Ingen fysisk kontakt får förekomma, inte ett handslag, alla samtal kommer att bandas och måste ske på engelska. De får inte tillgång till radio och TV, och till tidningar enbart efter att fängelsepersonal gått igenom dem.

Att de fem släppts ut visar den internationella solidaritetens styrka och förmåga att handla trots att alla förhärskande massmedia helt begravt rättsövergreppen mot de fem ända från den orimliga rättegångens början för över tre år sedan.

Frågan är varför de fem plötsligt kastades i isoleringscell, i sina olika fängelser. Advokaterna, Free-the-five-kommittéerna i USA och Kubas parlament gör alla bedömningen att detta skedde för att försvåra överklagandet för att få till stånd en ny rättegång, genom att omöjliggöra kontakt mellan advokaterna och deras klienter. Datum för domstolsbehandling var satt till 7 april, i appellationsdomstol i Atlanta, med en kraftfull opinion som stöder kraven på en ny och rättvis rättegång. Efter att kontakten med fångarna nu kunnat återupprättas har advokaten Leonard Weinglass krävt att domstolsbehandlingen ska skjutas upp en månad för att återta den förlorade tiden i förberedelsearbetet.

Men han och de andra menar att de grundlösa isoleringsstraffen också var ett försök att bryta ner de fem psykiskt, eftersom de för varje dag väcker allt större solidaritet och beundran för sin rakryggade kamp mot terrorismen. I en intervju med Radio Havana redogjorde Weinglass för ytterligare detaljer i den grymma och förnedrande behandling de fem utsatts för, en behandling som bryter såväl mot USAs egna lagar som mot FN:s konventioner. Med sin långa erfarenhet av övergrepp i USAs fängelser sa han att den behandling Gerardo Hernandez utsatts för var den värsta han upplevt. Inte bara berövades Gerardo allt utom underkläderna. Som av en händelse började det läcka från avloppet ovanför hans lilla cell i mitten av mars. Skitvatten droppade ner på honom och i hans tvättfat, och hur han än försökte stoppa igen hålet med toalettpapper gick det inte. Det pågick

Den politiska fången Mumia Abu Jamal, i dödscell för mord han inte begått, afroamerikan, journalist, engagerar sig också för de fem kubanerna, och vice versa.

i två veckor, till isoleringen upphävdes. Och hans klagomål om hälsofara lämnades naturligtvis ohörda.

Problemet för USA är att de fem utgör ännu ett besvärande bevis för att USAs s.k. kamp mot terrorismen är något helt annat, och på USAs alltmer uppenbara förakt för grundläggande rättsliga principer. Läs mer på www.freethefive.org och www.antiterroristas.cu

Det går också att skriva brev
Rene Gonzalez, nr 58738-004, FCI Loretto, P.O. Box 1000, Loretto, PA 15940
Gerardo Hernandez, nr 58739-004, US Penitentiary-Lompoc, 3901 Klein Blvd. Lompoc, CA 93436
Antonio Guerrero, nr 58741-004, U.S.P. Florence, P.O. Box 7500, Florence CO 81226
Ramon Labañino, skriv till Luis Medina, nr 58734-004, U.S.P. Beaumont, P.O. Box 26035, Beaumont, TX 77720-6035
Fernando Gonzalez, skriv till Ruben Campa nr 58733-004, F.C.I. Oxford, P.O. Box 1000, Oxford WI 53952-0505

Se även sid 6:

USA samlar de oberoende

sid 19:

Sveriges syn på mänskliga rättigheter på Kuba

USA samlar de ”oberoende”

Eva Björklund

Svenska massmedia har helt ignorerat de fem kubanska politiska fångarna i USA, och den omänskliga och rättsvidriga behandlingen av dem. Det är inte så konstigt eftersom massmedia konsekvent undanhåller sina läsare information om politiska domar och fångar i USA. Och när USAs rättsvidriga fängslande av en svensk på den Guantanamoöbas på Kuba som USA ockuperar sedan 1902 inte kan döljas, kallas han för ”fången på Kuba”. Och upprörda svenskar ringer till Kubas ambassad - inte USAs - för att få honom fri.

Däremot skriver den liberala massmediaapparat som helt dominerar svensk dagspress upprört och omfattande om när kubanska myndigheter slår till mot USAs samarbetsmän i Havanna. Ett problem med detta sätt att kritisera Kuba, som totalt dominerar svenska massmedia, är att den konsekvent undviker USAs roll. De har inte Jimmy Carters insikt. När han besökte Kuba förra året sade han att USAs ekonomiska och logistiska stöd till de s k oberoende på Kuba enbart försvårar för dem att få någon folklig förankring. Denna brist på insikt delar hon med W Bush´s regim, som trappar upp det öppna samarbetet med anhängare på Kuba. I de hårdnande USA-politiken mot Kuba tycks även Carter ha förpassat sin insikt till glömskan, precis som han börjat stödja de egna trupperna när anfällskriget mot Irak väl kom igång .

Centrum för omstörtande verksamhet

Den liberala pressen förbigår med tystnad att chefen för USAs intressekontor i Havanna, James Canson, den 14 mars hade bjudit in ett stort antal ”oberoende journalister” m fl till ”Första Nationella Seminariet om Journalistisk Etik” på Kuba, i sitt residens, dvs USA-territorium. Tydligare kan USAs anspråk på överhöghet inte uttryckas. Han har också under sitt halvår på Kuba personligen tillryggalagt över 1000 mil - Kuba är ca 100 mil långt och ca 10 mil brett - för att materiellt och politiskt stödja samarbetsgrupper. Han har medverkat vid möten och diskuterat hur arbetet ska bedrivas för att rättfärdiga och skärpa USA-blockaden för att kunna störta regeringen. Till sitt stöd i detta arbete har han dessutom över 50 USA-”diplomater” i Havanna.

Måndagen 17 mars visade kubansk TV ett utförligt reportage om James Cansons verksamhet och uttalanden och på onsdagen den 19:e begränsade Kuba rörelsefriheten för de drygt 50 USA-diplomaterna. De måste nu begära tillstånd för resor utanför Havannas län. Och samma dag arresterades de som deltagit i ”seminariet” hos USAs sändebud den 14:e mars, och anklagades för samarbete med fientligt sinnad utländsk makt, dvs USA som bedriver ekonomisk krigföring och stöder terroristaktioner mot Kuba.

Redan innan detta senaste brott mot internationella konventioner hade den kubanska regeringen varnat Canson, och USA, att den inte tänkte tolerera hans aktiva omstörtande

verksamhet. Och varnat att om inte detta upphörde skulle Kuba överväga att säga upp avtalet om intressekontor. Med tanke på W Bush´s upptrappade ekonomiska och politiska krigspolitik har kubanerna inte mycket att förlora på att beröva USA-regimen denna plattform.

Femtekolonnen riskerar alltid fångelse

På Kuba liksom i de flesta länder är det förbjudet att samarbeta med utländsk makts aggressionspolitik. Att tolka arresteringar för sådana brott som övergrepp på mänskliga rättigheter förutsätter uppslutning kring USA-regimens självsyn som demokratins och frihetens högborg med gudomlig rätt att tillsätta och avsätta regeringar i andra länder. Andra är snarare förvånade över att Kuba så länge tillåtit så pass mycket samarbete med USAs intressekontor.

Att USAs sändebud på Kuba provocerar fram detta genom att gå så långt och kalla de ”oberoende” till överläggningar hos sig, kan ses mot bakgrunden av att samtidigt inleder FN:s kommission för mänskliga rättigheter sina överläggningar i Geneve, och USA ska som vanligt försöka få fram ett fördömande av Kuba. Det kommer som ett brev på posten i februari- mars varje år, en upptrappning av den omstörtande verksamheten för att kunna peka på de kubanska myndigheternas motåtgärder, och fördöma dem som brott mot mänskliga rättigheter. Att kapningar av kubanska flygplan och en färja ägt rum parallellt, är antagligen inte en händelse. Det är samma mönster som vid tidigare kriser i kontakterna mellan USA och Kuba. Det gäller t ex ockupationen av Perus ambassad i Havanna 1980, och färjekapningen 1994.

USAs intressekontor i Havanna

Dåvarande president Carter öppnade 1977 dialog med Kuba och de kom överens om att etablera intressekontor i respektive länder i avvaktan på lämpligt tillfälle att återuppta de diplomatiska förbindelser som USA bröt 3 januari 1961, inför invasionsförsöket i Grisbukten. Men det blev inget mer, för 1979 segrade sandinisterna i Nicaragua, och Carter återgick till traditionell härskarpolitik gentemot Latinamerika..

Idén med intressekontoren var att kunna sköta konsulära ärenden, visum mm. Men mycket snart blev USAs intressekontor i Havanna centrum för omstörtande verksamhet. Med jämna mellanrum har kubanska myndigheter och media avslöjat hur de drygt 50 USA-diplomaterna aktivt arbetat för att bygga upp sabotageverksamhet och grupper av femtekolonnare på Kuba. På 90-talet har de prioriterat skapandet av en s k dissidentrörelse som samarbetar med intressekontoret för att stärka den ekonomiska blockaden. Hundratal miljoner kronor har använts för detta och antalet smågrupper har vuxit i takt med penningströmmen till att bli ett drygt hundratal, bestående av vardera en handfull personer. De presenteras i västvärlden som ”oberoende” journalister, bibliotek, partier, fack mm men är i verkligheten helt och hållet USA-beroende. En del av dem får också stöd från regeringar i EU, framför allt Spanien, men också från politiska partier i Sverige som Folkpartiet och KDU.

Läs mer i Kuba 3.99, 2.01, 3.01

Heliga Birgitta i Havanna

Eva Björklund

På själva kvinnodagen, 8 mars, invigdes ett nytt kloster, svenska Heliga Birgittas Orden i Gamla Havanna, i närvaro av höga katolska dignitärer. Internationella media tyckte det var en nyhet, men inte svenska.

Invigningstalet hölls av president Castro, som dagarna innan blivit omvald av Nationalförsamlingen. Han lovprisade Birgittaordens abbedissa Tekla Famigletti. Tillsammans med katoliker från Mexiko och USA har hon engagerat sig i kampen mot USAs ekonomiska krigföring, och besökt Kuba flera gånger. Fidel Castro hyllade också hennes trosfränder, inte minst katolska kyrkan i Mexiko och ärkebiskopen i Guadalajara för deras hängivna medmänsklighet, och rakryggade kamp mot det överhängande krigshotet från USA. Påven hade skickat sin välsignelse per telegram. Det lästes upp av Vatikanens sändebud kardinal Sepe som också framförde tack till Kubas regering som tillhandahållit en fantastisk byggnad i Gamla Havanna, och bidragit till restaureringen.

Med detta birgittinerkloster finns nu 76 kloster på Kuba, varav 54 är nunnekloster. En fjärdel har installerat sig under 90-talet, och antalet är nu större än före 1959. Omkring fem procent av kubanerna beräknas tillhöra katolska församlingar.

Kubanska biskoparna bojkottade

Med all denna uppställning, väckte det särskild uppmärksamhet att varken ärkebiskopen eller någon annan kubansk biskop deltog i invigningen. Kubanska biskopskonferensen skickade ut ett pressmeddelande efter invigningen och dementerade utländska medier som antytt att officiella företrädare för katolska kyrkan på Kuba skulle ha medverkat. De klargjorde att den inte på något sätt medverkat vid restaureringen av den byggnad som blivit birgittinerkloster, och inte heller medverkat vid invigningen eller välsignelsen. Ansvariga för Birgittaordens närvaro på Kuba är enbart påven och Fidel Castro, enligt de kubanska biskoparna.

De var naturligtvis inte heller roade över att abbedissan Tekla Famigletti dagen efter invigningen dekorerade Kubas president med Ekumeniska Korset av Kommendants grad av Heliga Birgittas Orden. Detta skedde i en ceremoni i regeringsbyggnaden där Moder Tekla särskilt hyllade Fidel Castro för den sinnessen öppenhets som är en förutsättning för ekumenisk dialog, och de värderingar som Heliga Birgitta av Sverige stod för. ”Detta erkännande skulle på samma sätt ha kommit från Heliga Birgitta och Heliga Guds Moder, och vi tror att det kommer att ge er styrka att fortsätta på rättvisans och fredens väg”, sade Moder Tekla.

Fidel Castro i sin tur, överlämnade Felix Varelas Orden av Första Graden till Tekla Famigletti, och hyllade hennes

och birgittinerordens offervilja, generösa altruism och ädla känslor och samarbetsvilja. Under ceremonin läste kardinalen Sepe upp ett brev från påven med hjärtliga hälsningar till presidenten och alla kubaner.

Se även nästa sida om kubanske kardinalens avståndstagande

KUBA PÅ 6:E PLATS I KVINNOLIGAN

Vid parlamentsvalen på Kuba i januari ökade andelen kvinnor till 36 procent. 219 av 601 ledamöter är nu kvinnor. Därmed hamnar Kuba på 6:e plats internationellt efter Sverige, Danmark, Holland, Finland och Norge. I Latinamerika och USA ligger andelen på under 15 procent. De kubanska kvinnorna utgör över 60 procent av den tekniskt och yrkesutbildade arbetskraften. De dominerar inom forskning och utbildning och har drygt 30 procent av chefsposterna i företag och institutioner, och ca 50 procent av de fackliga förtroendeposterna.

Valet till nationalförsamlingen hade föregåtts av kommunalvalen i höstas. Efter öppen nominering i varje valkrets, motsvarande ett bostadsområde med ca 1.000 röstberättigade, och minst 2 kandidater att välja mellan, väljs en fullmäktigeledamot från varje valkrets. I den nu valda nationalförsamlingen är drygt 46 procent av ledamöterna direktvalda ledamöter i kommunfullmäktigeförsamlingar.

Förutom att det blivit fler kvinnor har också andelen afrokubaner ökat till 33 procent, lite mer eller lite mindre än deras andel av befolkningen, beroende på hur man räknar, eftersom det inte finns någon officiell registrering av människors hudfärg och ursprung.

De USA-beroende grupperna hade agiterat hårt, med draghjälp från ett stort antal propagandasändare i Miami, för att förmå folk att stanna hemma eller rösta blankt eller förstöra valsedeln, för att visa sitt missnöje. Mindre än 5 % av väljarna hörsammade uppmaningarna.

Rösträttsålder och valbar ålder är 16 år, och antalet väljare uppgår till 8,2 miljoner.

KARDINALENS HERDABREV

Besvikelse att Kuba inte är Polen

Eva Björklund

Den katolska hierarkin på Kuba har svårt att finna sig i samhällskicket. På 60-talet medverkade de aktivt i försöken att störta regeringen, men dämpade sedan sin omstörtande verksamhet. Under 80-talet blev relationerna med staten mer avspända, och 1998 var kyrkan beredd att acceptera Kubas inbjudan till påven att besöka landet. Kyrkan närde då förhoppningar att ett påvebesök skulle få liknande följder som i Polen. Men de förhoppningarna var ogrundade, inte minst för att kubanerna inte hyser förtroende för kyrkan, och de höga dignitärerna har blivit allt mer irriterade på att de inte får öppna egna skolor, och inte får eget utrymme i TV, och inte får den särställning bland kristna samfund på Kuba som de anser sig ha rätt till, trots det begränsade antalet församlingsmedlemmar.

I januari i år gick den kubanska katolska kyrkans högste företrädare, kardinal Jaime Ortega, ut med ett herdabrev till sina fårahjord och klagade över att inga politiska reformer har genomförts. Han hävdade att utan gudstro finns ingen dygd, och fortsatte på 15 sidor att klanka på Kuba för sexuell lössläpplighet, skilsmässor, aborter, sexualundervisning, fria förhållanden, brist på ädla ideal, tilltro till främmande tänkare och särskilt de tänkesätt - de liberala och de socialistiska - som uppstått med franska revolutionen för att undergräva den kristna civilisationen.

Varnar för matriarkat

”Även om Kuba inte utmärker sig för hög kriminalitet”

SEXOLOGKONFERENS I HAVANNA

Över 3.000 specialister från 124 länder samlades i Havanna i mars på 16:e Internationella Sexologkonferensen. Över 1.000 uppsatser presenterades i ett otal seminarier. Där pågick också en omfattande kommers av litteratur, hjälpmedel och afrodisiaka. "Sexologer måste ägna större uppmärksamhet åt kvinnors problem och behov", menade ordföranden i Latinamerikanska Sexologförbundet, Andres Flores. "Minst 20 potensmedel som Viagra har tagits fram, alla för män. Men inget motsvarande för kvinnor. De problem som skapas av att många samhällen och kulturer har sexofobi fanns också med på dagordningen, liksom de trauman som blir följden av våldtäkter. Mariela Castro Espin, ordförande för Kubas Centrum för Sexualupplysning underströk konferensens vetenskapliga karaktär och underströk behovet av sexualundervisning i skolorna. Chefen för Världshälsoorganisationens avdelning för familjens hälsofrågor talade om hur mycket världen kunde lära sig av Kuba, även på detta området. Dallas Morning News 030328

skriver han, så "kan en dödens kultur hålla på och växa fram bland oss". Ungdomen förförs, och förstörs i internatskolorna, varnade han och sade att dessa teman ständigt är närvarande i kyrkans organisationer som "Kristna Familjerörelsen", "Katolska Kvinnors Förbund" m fl. Kardinalen oroar sig också för att den auktoritära fadersfiguren förlorar styrka i det kubanska samhället, och för att kvinnornas ekonomiska självständighet och krav på jämställdhet undergräver kvinnans och mannens kompletterande roller. "På Kuba håller ett matriarkat på att etableras", till barnens fördärv.

Efter dessa grundskott mot det kubanska samhället gav kardinalen uttryck för sitt medlidande med de kubaner som har ekonomiska svårigheter, och vädjade till regeringen att sänka skatterna för egenföretagarna och att visa medkänsla, i stället för att döma skattesmitarna. Slutligen förordade han katekesstudier framför den kubanska skolans korvstoppning. Och hyllade den senaste i raden av västliga politikere och massmedias förhoppningsfulla favoriter, kyrkans man Oswaldo Paya och hans Varelaprojekt för systemskifte. Kardinal Ortega fick omedelbart hejarop från Monseñor Augustin Román vid ärkebiskopssätet i Miami.

Handlar svart

Katolska Nyhetstjänsten publicerade i slutet av mars en artikel, som följer upp kardinalens syn på skatter, som inte precis lever upp till Jesu ord om att ge till kejsaren det som tillkommer honom. I en artikel rubricerad "Kubanska biskoppar handlar svart" beskriver Agostino Bono (Catholic News Service, Havana) hur katolska kyrkans präster inte bara behöver försöka förstå sina församlingsmedlemmars svart-handel, utan också själv måste använda sig av den. Eftersom kyrkan har tillgång till dollar utifrån skulle de visserligen ha möjligheter att betala för sig, men det blir billigare svart.

Ärkebiskopen i Santiago de Cuba citeras när han berättar hur han använder sig av svart arbetskraft för reparationer. Biskopen i Cienfuegos säger att det ofta är bäst att inte begära kvitton när han köper bröd, "För då blir det dyrare". Flera biskopar säger att myndigheterna vet om att kyrkan handlar svart men ser mellan fingrarna.

Sedan klagas på korruption och usel ekonomi på Kuba.

AIDS-PROGRAMMET ETT FÖREDÖME

Kuba har mycket att lära världen när det gäller att bekämpa HIV/AIDS skriver Financial Times 030216, i ett referat från American Association for the Advancement of Science. Kuba har en av världens lägsta smittofrekvenser. I USA är den 14 gånger högre. Redan innan smittan ens noterats på Kuba tillsatte regeringen en Aidskommission som 1983 samlade in och kasserade alla importerade blodprodukter, och lyckades på så sätt hindra smitta den vägen. Det första fallet av HIV-smitta upptäcktes på Kuba 1986 hos en soldat som återvände från Angola. Myndigheterna behandlade de första fallen som smittfarlig sjukdom med internering på sanatorier, och massiv testning, men från 1993 upphörde den lagstiftningen. Nu är förebyggande och behandling inriktat på upplysning för att hindra spridning, och utbildning för att lära sig leva med HIV om man blivit smittad (se Kuba 2.02 och 3.02). Japan har nyligen bidragit med 1 miljon dollar för antiHIV/AIDS-program i Havanna, Villa Clara och Santiago de Cuba.

Kulturell folkfest för 440 000

Text o foto: Catharina Tirsén

440 000 människor deltog på den 12:e internationella bokmässan i Havanna – en gigantisk folkfest under 11 dagar från 30 januari till 9 februari i år. Sedan några år tillbaka äger bokmässan i Havanna rum på sjuttonhundredrattalsfortet La Cabaña – ett arv från den spanska kolonialmakten, på andra sidan bukten från Havannas centrum och med en otrolig utsikt. Här var Che Guevara kommandant alldeles efter revolutionens seger 1959 och hans verksamhet på fortet föranledde oroliga telefax från USA:s ambassad i Havanna hem till Washington. Här organiserade nämligen Che Guevara poesiläsningar, teater- och balletföreställningar för de unga kämparna i Rebellarmén. En sådan verksamhet för bondsöner och arbetarsöner (och som det visade sig, ett litet antal döttrar), en del av dem analfabeter – det oroade verkligen makthavarna i Washington.

Så nog är det en passande plats för den årliga bokmässan och allt dess myller av verksamhet. Kubanska bokförlag, organisationer och företag presenterar sina böcker och sin verksamhet. Nya böcker lanseras på ett otal boklanseringar i ett tiotal olika salar. I år presenterades flera böcker om

kampen mot kontrarevolutionära angrepp, t ex *Cicatrices en la memoria* (Minnets oläkta sår) av bokförlaget Capitán San Luis. Ett par av de fem kubaner som fått långa fängelsestraff i USA för att de avslöjat kontrarevolutionära gruppers verksamhet i Miami spelade också en framträdande roll på mässan, med sina böcker. Så presenterades t ex Gerardo Hernández Nordelos nyutkomna bok med karikatyrteckningar, *El amor y el humor todo lo pueden* (Kärleken och humorn klarar allt). Antonio Guerrero Rodríguez, en annan av ”de fem”, fick mässans poesipris för sin *Desde mi altura – From my altitude*, en diktsamling på spanska och engelska.

En nyhet på årets bokmessa var politiska och kulturella diskussionsforum kring aktuella ämnen utan direkt anknyt-

Gerardo
Hernández

ning till nypublicerade böcker, t ex ett möte om den aktuella krisen i världsekonomin, organiserat av Centrat för studier av internationell ekonomi. När montrarna stängdes på kvällen organiserades konserter med välkända band som Grupo Moncada och Buena Fe.

Läshungern är stor, inte minst bland barnen, som hade en helt egen avdelning på det gamla fortet. Här var det teater och dockteater, drakflygning och musik. Och ett otal små och större stånd för barnböcker.

Läsningar

Att kunna köpa böcker för pesos, nya eller världslitteraturens klassiker, är den viktigaste anledningen för många kubaner att ta en av de särskilt organiserade bussarna från centrala Havanna upp till La Cabaña. Här ringlade köerna hela dagarna med havannabor för att köpa allt från Dickens till Selma Lagerlöf, från Dostojevski till F. Scott Fitzgerald.

Läsningarna är stor, inte minst bland barnen, som hade en helt egen avdelning på det gamla fortet. Här var det teater och dockteater, drakflygning och musik. Och ett otal små och större stånd för barnböcker. Över hela fortet släpade barn omkring på välfyllda plastkassar, eller så tog de sig en paus i skuggan för att läsa något av nytillskotten.

”Att läsa är att växa”, mottot för förra årets bokmässa, fick hänga med även i år, helt i linje med den kulturella och utbildningsrevolution sedan tre år tillbaka som kubanerna kallar ”kampen för idéerna”.

Tjugofem klassiker till att börja med, tryckta på tidningspapper, ska göra böcker tillgängliga för alla på Kuba, oavsett inkomst, berättade Javier Dueñas från montern som presenterade de så kallade ”Familjebiblioteken”. Tolv Folkbibliotek, med 1000 olika titlar och 10 exemplar av varje bok, har byggts upp i Santa Clara och tre andra provinser, som ett pilotprojekt. De kommer så småningom att bli 200 runt om på Kuba, berättade Eliades Acosta, chef för Nationalbiblioteket José Martí.

Årets bokmässa kommer att turnera runt på Kuba till trettio städer och orter. Man räknar med att mellan tre och fyra miljoner böcker kommer att säljas. Förra året kunde bokmässan för första gången tillgodose kraven från befolkningen utanför Havanna att de också skulle få chans att köpa böcker som annars kanske inte finns tillgängliga. Då besökte mässan nitton orter.

I år var de andinska länderna – Bolivia, Colombia,

Ecuador, Peru och Venezuela – hedersgäster på mässan och en mängd förlag och böcker från de länderna fanns representerade. En av de mest uppmärksammade bokpresentationerna på mässan med deltagande av Fidel Castro och andra representanter för ledningen på Kuba, var en bok med tal av Venezuelas president Hugo Chávez. Boken har sammanställts på Kuba med titeln *El golpe fascista en Venezuela* (Den fascistiska kuppen i Venezuela) och syftar naturligtvis på försöken att störta den valda presidenten.

Kvinnan i revolutionen

Bland de internationella bokförlagen fanns också Pathfinder Press från London som sedan snart tjugo år deltagit på bokmässorna i Havanna. En av de böcker som Pathfinder presenterade i år tillsammans med kubanska bokförlaget Editora Política, var *Marianas en combate* (Marianasoldater i strid), en bok av Kubas enda kvinnliga general Teté Puebla. Hon gick med i kampen mot Batistadiktaturen som femtonåring och smugglade vapen till gerillan genom att låtsas vara gravid – tills en av hennes kamrater under tortyr av Batistas hejdukar tvingades röja hennes namn. Då fick hon fly upp till Sierra Maestra och ansluta sig till gerillan. Liksom andra kvinnor där skötte hon sårade, lagade mat, lagade uniformer och gick med meddelanden, tills hon och tolv andra unga tjejer förklarade att de, eftersom de klarade allt annat, nog också skulle klara att kämpa med vapen i hand.

På boklanseringen av *Marianas en combate* talade bland andra Harry Villegas, som under namnet ”Pombo” kämpade med Che i Bolivia och var en av dem som överlevde. Det var inte helt enkelt för Fidel att övertyga alla i gerillan att kvinnorna kunde använda vapen lika bra som männen, berättade Villegas. Men, ”de var tretton målmedvetna och modiga kvinnor som kämpade, med vapen i hand och gav ett

”En av våra största landvinningar är hur kvinnorna dragits in i revolutionen”, sa Kubas enda kvinnliga general Teté Puebla på lanseringen av boken om hennes liv ”Marianasoldater i strid”. Vid lanseringen deltog också Kvinnoförbundets ordförande Vilma Espin.

viktigt bidrag till att stärka Rebellarméns moral.” Teté Puebla fortsatte sedan att ta på sig olika uppgifter, bl.a. att organisera jordbruksarbete. Kubas socialistiska revolution harskatat ”framsteg för kvinnors ekonomiska och sociala status, som det tagit över ett århundrade att nå delvis i imperialistiska länder, och som fortfarande är en avlägsen dröm för hundratals miljoner kvinnor i den så kallade tredje världen”, betonade Mary-Alice Waters, ordförande för Pathfinder Press och redaktör för boken.

Malcolm X på spanska

Dessutom lanserade Pathfinder Press tillsammans med ungdomskommunisternas bokförlag Editora Abril *Malcolm X habla a la juventud* (Malcolm X talar till ungdomen). Det är första gången en hel bok publiceras på Kuba med tal av Malcolm X. Med den utgåvan tillgodoses ett stort intresse bland många ungdomar att lära känna den svarta medborgarrättskampen och revolutionären närmare. Det är också en del av en djupare förståelse av att rasism inte raderas ut från kartan bara för att formella hinder avskaffas, en diskussion som börjat föras på Kuba som en del av ”kampen för idéerna” och en målmedveten satsning att ingen ska lämnas utanför revolutionen.

Igor, en av besökarna i Pathfinders monter, var själv ett exempel på det. ”Jag har fått en andra chans”, berättade han som tidigare varit arbetslös. Tillsammans med 100 000 andra kubanska ungdomar som tidigare inte arbetat eller studerat, har han fått chans att studera med lön och ta igen det han missat under gymnasiet. Sådana skolor och lokala universitet har startats i stadsdelar med stor andel arbetarungdomar och svarta ungdomar, som under den ekonomiska krisen på nittioalet i synnerhet riskerade att marginaliseras och hamna utanför samhället.

”Bokmässan är en del av en pågående revolution inom utbildning och kultur på Kuba idag”, sade kulturminister Abel Prieto vid invigningen av bokmässan. Han nämnde TV-utbildningen ”Universitet för alla”, han nämnde specialskolorna och de nyutbildade ”konstlärarna” som skall finnas i varje skola. Och han nämnde ”Familjebiblioteken” med tjugofem utgåvor av världslitteraturens klassiker. ”Det är ett omedelbart mål för oss att varje hushåll ska ha en uppsättning av dessa böcker,” betonade Prieto.

ALLIANSFRIA RÖRELSEN - NÄSTA TOPPMÖTE I HAVANNA

De Alliansfria Ländernas Rörelse grundades 1961. Den samlade länderna i de världsdelar som dominerats av kolonialismen, och uppträdde som en tredje kraft utanför de två militärblocken, Warsawa-pakten och NATO. Under 60- och 70-talen blev ALR samlingsplats och språkrör för tredje världens kamp mot kolonialism och imperialism, för ny ekonomisk världsordning, för respekt för nationellt självbestämmande, rätt till utveckling, motstånd mot varje form av utländsk ockupation, kolonisering, inblandning i ländernas inre angelägenheter.

Med det ena militärblockets sammanbrott, kring 1990, kunde det verka som om ALR förlorat till existensberättigande, och många anhängare av rörelsen trodde/hoppades att det kalla krigets slut skulle öppna för nya möjligheter till fred och utveckling.

Men rörelsen har under de senaste årens allt mer oförställda anspråk på världsherravälde från den enda kvarvarande supermaktens sida, börjat mobilisera sina krafter igen. I ALR ingår 116 länder i Asien, Afrika och Latinamerika. Den samlar sålunda 2/3 av alla världens länder, de flesta med långvarig erfarenhet av kolonialt förtryck, eller nykolonialt med inhemska härsarklasser i förbund med de imperialistiska krafterna framför allt i USA och EU.

ALR höll sitt 13:e toppmöte 24-25 februari i Kuala Lumpur, Malaysias huvudstad. Fler statschefer än någonsin tidigare deltog, med 63 statschefer som lyssnade till den avgående ordföranden, Sydafrikas Thabo Mbeki, när han dels varnade USA för att på egen hand anfälla Irak, dels krävde att den utveckling som leder till att de fattiga blir fattigare och de rika rikare, måste brytas. Den nya ordföranden, Malaysias Mahathir Mohamad höll ett mer militant tal, och anklagade västvärlden för att med primitiva metoder använda kampen mot terrorismen för att behärska världen. Han anklagade också västvärlden för ideologiskt förtryck av de fattiga länderna i demokratins namn. Bland regeringarna i de alliansfria länderna finns flera som är nära allierade med eller underställda USA, och andra som av USA utpekats som ”ondskans axelmakter”. Där finns Pakistan, Afghanistan och Egypten, liksom Irak, Nordkorea och Libyen. Nyinvald medlem är Östtimor.

Sex alliansfria länder ingår i FN:s säkerhetsråd: Syrien, Kamerun, Chile, Guinea, Pakistan och Angola som nu utsätts för hårda påtryckningar av USA att rösta för krig mot en annan medlem, Irak. Så det är inte en betydlig församling. Desto intressantare blir de ställningstaganden de kommer fram till, och den vilja att stärka rörelsen som kom till uttryck både genom det stora antalet närvarande statschefer på 13:e toppmötet, och de starka uttalanden som gjordes mot USAs krigsplaner, mot Israels ockupation av Palestina, mot USAs ekonomiska krigföring mot Kuba och för att stärka och bredda samarbetet syd-syd. Vid avslutningen gick ordet till Kubas president Fidel Castro, som tackade mötet för förtroendet att vara värd för nästa toppmöte, 2006 i Havanna, vilket också innebär att det då blir Kubas tur att ta över ordförandeskapet igen. Förra gången var 1979. Han talade om behovet av att vitalisera rörelsen, behovet av att med kraft hävda principerna från 1961 om att stärka FN som en organisation för fred, för internationell lag, för utveckling och den nya uppgiften att bekämpa en supermakts världsherravälde. Enligt rörelsens traditioner leds den mellan toppmötena av avgående, nytillträdde och kommande ordförandeland, dvs Sydafrika, Malaysia och Kuba. Efter toppmötet reste Kubas president på statsbesök till Kina, Vietnam och Japan.

Eva Björklund

FLAMMAN
VÄNSTERNS TIDNING

Makten över media är makten över tanken. Flamman utgör en motkraft till den borgerliga pressen. Flamman är en oberoende socialistisk tidning, grundad i Malmfälten 1906. Granskning, kritik, nyheter, nöje och information. Balansera ditt nyhetsintag med en trygg vänstervind. Vänsters tidning varje torsdag!

PRENUMERERA PÅ FLAMMAN

Jag vill betala via autogiro, 35 kr/mån. och kan avsluta prenumerationen när som helst.

Helår för 395 kronor. porto betalt

Namn: _____

Adress: _____

Postadress: _____

Flamman
Svarspost
111816700
110 22
Stockholm

Med mormor på mitt livs resa

Tora Börjesson

Guantanamo, guajira Guantanamo. När jag hör låten smälter jag. Och när jag lyssnar på en musiker vid namn Polo Montañez är jag tillbaka på Cuba. Han sjunger om landet, kärleken, historien. Salsastegen sitter i, men rytmen finns inte. Den finns bara på Cuba. Cuba har en egen rytm.

För nästan exakt ett år sedan gjorde jag mitt livs stora resa. Och den delade jag med mormor och min kompis Sarah. Sedan jag var tio har jag och mormor pratat om att vi ska åka dit. För hon ville visa mig landet som hon förälskat sig i så. Jag förstår varför nu. Cuba är en ö för sig. Livet där dansar efter sin egen pipa.

Tio timmar bort - En annan värld

Det kändes otroligt hela tiden när vi satt på planet, när vi var där och när vi kommit hem igen. Så enkelt liksom, tio timmar bort låg en helt annan värld. Vi var på andra sidan världen. Det första vi kände var – värmen. Hettan, den fuktiga flygplatsen och palmer som vajade i natten. Och flaggor som hängde på flygplatsen, flaggor från alla världens hörn. Vi blev hämtade med bil för vidare färd till Cienfuegos och bilfärden på två timmar var ett äventyr i sig. Det skramlade och ryckte. Då och då körde bilen över stenar och en gång fick vi stanna, jag minns inte om det var för att det var ett hål i marken (vilket det var här och där) eller om det var någon stor sten, som bilen råkat köra på.

När vi kom fram blev vi mottagna med öppna armar och pussar. Från första ögonblicket blev vi en del av familjen, som vi skulle bo hos. Sarah och jag bodde i ett höghus men mormor bodde i en villa på andra sidan av staden. Den lilla familjen, som vi bodde hos bestod av tre personer. Vi fick ett litet busfrö till lillebror. Varje kväll kom han in i vårt minimala rum på ungefär tre kvadratmeter och sa: "Buenas noches hermanitas" (God natt små systrar). Varje morgon lagade vår cubanska mamma sina specialare till oss, ett slags pannkaksliknande saker som vi mumsade i oss. Hon trollade med de få ingredienser som fanns och fick till det riktigt bra. Vi blev närapå ihjälmatade. De trodde väl att vi stora, långa svenskor åt tredubbelt så mycket som dem. Vi blev så trötta efter middagen att vi var tvungna att gå och lägga oss, i vår minimala säng som vi delade. Den hade knappt några fjädrar, ganska stenhård. Vi vaknade till ljudet av skrikande grisar och galande tappar som fanns på gården. De hade det inte så bra. De var instängda i trånga burar tills den dag då de blev offer för slaktplattan mitt på gården. Jag tyckte inte att det fanns någon förståelse för djur på Cuba. En gång såg vi en död hund i diket och det kryllade av hemlösa juckar. Hästarna som drog hästdroskorna blev ibland piskade hårt

Hemma hos Zita i Cienfuegos: dotter Miriam, Zita själv och Tora i bakre raden, och sittande Barbarita med sonen i knät och nere till höger Sarah.

Men kanske är det inte så konstigt, att man inte förstår djurs värde i ett land där man fortfarande kämpar för sin dagliga tillvaro.

Men fattigdomen på Cuba skiljer sig väldigt från fattigdomen i resten av Latinamerika och faktiskt även resten av världen. Människor är jämfattiga. Det finns inga rika och direktörer eller oljeshejker som sitter på pengar. Möjligen kan man kalla de som jobbar med turism för rika, för de tjänar ju in dollar. Men de där stora klyftorna finns inte. Alla får matransoner och det finns ett socialt skyddsnät som gör att varje medborgare har rätt till en bostad. Jag såg inte en enda hemlös på Cuba. I Sverige har vi tusentals. Det finns så mycket som kan och måste förändras på Cuba, men i den här skildringen vill jag belysa det positiva.

Staden vi bodde i, Cienfuegos, var ungefär i storlek med Borås. På dagarna promenerade vi (så gott det gick i hettan), pluggade spanska, hälsade på folk och åkte till stranden några gånger. En del kvällar var vi ute och såg på musikuppträdande. Ja, man ser faktiskt på musikuppträdande eftersom det är så mycket mer än bara musik. Vi hade turen att få en egen, personlig salsalärare också. Vi gick till våra informella lektioner några gånger i veckan. På Cuba finns ingen stress. Uttrycket "Mañana, mañana" levs det verkligen

På fotvandring i Escambray-bergen träffade vi på två kanadensare, av ryskt och israeliskt ursprung, och drack mangojuice. Foto Ingrid Cronberg

Nere till höger: Tora intervjuar Mirthas gamla pappa och hur det var förr, före revolutionen.

upp till. Man kunde ha kaffepauser i flera timmar.

Över påsk åkte vi till Trinidad, en gammal kolonialstad. Där tog vi del av en påskprocession och åkte upp till djungelnåren högt uppe i bergen för att vandra. Under vandringen såg vi både den oansenliga colibrin och tocororon, klädd i Cubas flagga. Sedan badade vi vid ett vattenfall och drack mangojuice som en gammal kvinna serverade oss. Där uppe levde hon, mitt uppe i ingenting och levde på att med dessa ljuvliga frukter göra juice till törstiga vandrare. På vägen till Trinidad såg vi någonting lustigt. Hundratals, kanske tusentals krabbor som gick över vägen. Över allt krabbor. De var på väg ner till havet. Men var kom de ifrån?

Som sagt, Cuba är ett märkligt land. En annan gång åkte vi till Santa Clara, staden där det sista avgörande revolutionsslaget avgjordes. Där finns Che-museét som var väldigt intressant, hela hans liv var samlat där och en i vacker minnessal bredvid, låg hans benknotor liksom en del av kamraternas, som stridit tillsammans med honom.

Efter tre veckor i Cienfuegos var det dags att ta farväl av vår familj. Det var märkligt och lite svårt. Vi hade ju levt med dem, som dem. Vi hade verkligen blivit som en familj, trots den korta tiden som känts väldigt lång med tanke på allt som vi hade upplevt. Vi tillbringade den sista veckan i Havanna. Även där blev vi väl mottagna med öppna armar av en annan cubansk familj och fick en betydligt större och bekvämare säng, fast fortfarande gemensam. Mormor hade förståss både eget rum och egen säng.

I Havanna promenerade vi och såg på sevärdheter som Revolutionsmuseét. Vi åt glass på Coppelia och drack Hemingways drink Daiquiri på ett av hans två kända favorit-hak, La Floridita. Vi besökte även hans hus med omgivande trädgård och hamnen från vilken han gick ut på sina fiske-

turer. Den gamles hus från ”Den gamle och havet” fanns där men själv var han borta. Men han lever kvar i boken. En dag åkte vi till turistparadiset Varadero med otroliga ständer. Havet var verkligen lika turkosblått, som i turistbroschyrer. Vi åkte från Cuba med både vemod och en liten gnuttu lättnad över att få komma hem igen. Det var första gången Sarah och jag besökte Cuba, men absolut inte den sista. Cuba kommer alltid att ha en alldeles särskild plats i mitt hjärta.

FILMFEST OCH JAZZFEST

USA-turister i massor

Nic Miroff, World Press Review

Jazzen lever i Havanna. Hotell Nacional ligger på en låg kulle med överblick över Floridasundet och Malécon och vore det inte för frånvaron av spel och dobbel, och fotona på golfspelare Che Guevara, så skulle man kunna tro sig förflyttad till 1952. Men nu är det december 2002 och mängder av USS-turister minglar och pratar och sippar på mojitos-drinkar och utanför står de gamla klassiska åken från Detroit.

Än en gång var 30-talshotellet skådeplats för den årliga internationella festivalen för ny latinamerikansk film, nu på sitt 24:e år. Denna gång visades över 400 filmer, dokumentärer och kortfilmer från Latinamerika och hela världen, varav nästan 50 från oberoende bolag i USA. Bland de USA-besökarna fanns Harry Belafonte, Matt Dillon, Danny Glover och Julie Taymor. Men i centrum står filmerna själva och detta år lockade festivalen 300.000 besökare och är därmed den största och mest publika i hela världen.

När biobesökarna packade in sig i Havannas storbildsbiografer, lastade stora turistbussar av fler USA-turister till Havannas jazzfestival på Nationalteatern, granne med Revolutionstorget. Vård för evenemanget var Grammisvinnaren och pianisten Chucho Valdés. Årets festival hade gäster från USA som Roy Hargrove, Taj Mahal, Regina Carter och Steve Turre. Utländska besökare betalade 120 dollar för fyra dagar, men kubanerna köade fålmodigt för biljetter till enstaka föreställningar som kostade tio kubanska pesos, ungefär 40 cent.

Den stora närvaron av turister från USA på de två festivalerna visar på en viktig trend i den ökande turistströmmen till Kuba. Hårda USA-regler förhindrar all sol-och-bad turism, men organiserade konferenser eller festivaler kan göra det möjligt att få tillstånd att resa till Kuba.

Enligt officiell statistik besökte 1,8 miljoner turister Kuba under 2001, inklusive 200.000 från USA varav 120 000 USA-kubaner som besökte släktingar. Det placerar USA på andra plats efter Kanada och innebär en ökning på 400 procent sedan 1995.

Enligt USA:s lag från 1963 "Handel med fienden" så är USA-medborgare förhindrade att spendera pengar på Kuba, vilket effektivt förhindrar turism från USA. Vissa kategorier som journalister, regeringsföreträdare, akademiker och USA-kubaner som besöker släktingar kan få resa. Alla andra måste ansöka hos Finansdepartementets avdelning för kontroll av utländska tillgångar för särskilt tillstånd, en process som ofta tar flera månader.

Men enligt beräkningar gjorda av US-Cuba Trade and Economic Travel, så besöker 20.000 USA-medborgare Kuba varje år utan tillstånd, genom att resa via tredje land som Kanada eller Mexiko. Sedan W Bush kom till makten

har antalet bötfällda eller hot om böter ökat dramatiskt. Straffet kan bli upp till 10 år i fängelse och böter på upp till 250.000 dollar för enskilda eller 1 miljon dollar för företag.

I Washington har dessa restriktioner i flera år ifrågasatts av lagstiftare som söker tillräckligt stöd i kongressen för ett upphävande, trots hot om veto från presidenten.

Översättning Sture Arrhed, Foto Faysal Idahari

VARFÖR FÅR USA-MEDBORGARE INTE RESA TILL KUBA?

Sedan USA inledde blockaden mot Kuba för över 40 år sedan har det varit förbjudet för USA-medborgare att "handla med fienden", dvs resa till Kuba. Parallellt med skärpningen av blockaden i början och mitten av 90-talet infördes bestämmelser om att underlätta för journalister, akademiker, studenter, politiker m fl att resa till Kuba med särskilda tillstånd. Syftet var att på plats "demokratisera" landet och främja frivilligorganisationers verksamhet och utbyte med USA. Med W Bush har regimen dock ändrat inställning, och gått in för att försvåra för folk att få tillstånd att resa till Kuba, och för kubaner att delta i konferenser, konserter, vänskapsutbyte mm i USA. Tillstånd att resa till Kuba kommer nu enbart att ges till organisationer som kan visa att de snabbt kan bidra till systemskifte.

W Bush-regimens officiella motivering för att slå ner på resandet utan tillstånd, och mer än halvera antalet tillstånd, är att inte stödja Castro-regimen med USA-dollar. Men samtidigt ökas möjligheten för privatpersoner att skicka dollar till kubaner. Alla USA-medborgare får nu skicka 100 dollar i månaden till någon på Kuba. Det är 1.200 dollar per år, dvs mer än vad en vanlig resenär skulle göra av med på ett par veckor. Och USA-kubaner, som får resa en gång per år av familjeskäl får har med sig 3.000 dollar till familjen (OBS att Kuba är det enda land som USA har den här typen av restriktioner mot. USA-mexikaner får resa hur de vill, ta med sig vad de vill, och kan skicka pengar hur som helst). Dock inte om någon familjemedlem har någon ansvarspost inom kommunistpartiet. Uppenbarligen har resandet till Kuba mer påverkat de resande - i för Kuba positiv riktning - än det har bidragit till att undergräva samhällssystemet. Därav de nya restriktionerna. USA-regimen vill förhindra att folk ska upptäcka hur det kubanska samhället fungerar. Och gilla det!

RAY COODER STOPPAD

”Jag hatar att behöva säga det, men det verkar som om hela denna kubanska erfarenhet är slut för mig”, säger Ray Cooder. ”Men det verkar uppenbart att de inte tänker låta oss fortsätta. Vi hann precis in i landet innan dörren slog igen. Det var ett fantastiskt äventyr, men nu verkar det vara över”.

Men innan dörren slog igen hann Ray Cooder med två plattor till i den fenomenalt framgångsrika serie som startade med Grammy-prisade ”Buena Vista Social Club” 1997. Först ut kommer nu Cooders egen ”Mambo Sinuendo”, ensamling gitarrduetter med den kubanska gitarristen Manuel Galban. Den ges ut på Cooders eget ”Perro Verde Imprint”. I mars kommer ”Buenos Hermanos”, den andra soloplattan med Ibrahim Ferrer, på Nonesuch. Båda spelades in samtidigt i Havanna 2001. För att kunna genomföra dessa inspelningar förde Cooder en lång kamp i Washington. Efter inspelningen av Buena Vista 1997 bötfälldes han för ”handel med fienden”. Han fick betala 25.000 dollar och lova att inte göra fler inspelningar utan regeringens tillstånd. När han sökte tillstånd nekades han, och då vädjade han personligen till president Clinton, som i sista minuten, innan han överlämnade till W Bush, gav Cooder ett ettårstillstånd att spela in på Kuba. Med Bush-regimens hårdnande restriktioner blir nya tillstånd uteslutna. Entertainment News Wire 030113

KVINNLIGA JAZZMUSIKER

De tillhör förtruppen och de tar plats för sig med intelligens och egenart. Fredag till söndag är det jazzkvällar på La Zorra y el Cuervo, med keyboardspelaren och kompositören Bellita Expósito.

Hennes grupp består enbart av kvinnor, men de tar sig inte fram på undantag. Med saxofonister som Lucia Huervo, och vibrafonspelare som Tamara Castañeda, behövs ingen kvotering. Vad är det som händer på Kuba? Det kom som en överraskning först men det blir allt mer självklart. På musikskolorna finns lika många flickor som pojkar och de spelar all slags musik tillsammans, och latinjazz har varit på modet länge. Och de blir allt mer medvetna om att det inte handlar om vem som spelar utan hur de spelar. Det leder till att kubanska kvinnliga musiker kommer att låta höra tala om sig allt mer också inom jazzen. Helgens jazzkvällar kan bjuda på 8 kvinnliga solister, och lika många duon och grupper. Granma 030228

OLIVER STONE DJUPT IMPONERAD

Oliver Stone säger att Fidel Castros charm inte fick honom att förlora sin objektivitet när han filmade dokumentären om Castro. Hursomhelst, tredagarsmötet lämnade ett djupt intryck. ”Vi borde betrakta honom som en av världens klokaste människor,” sa Stone vid en presskonferens efter visning av dokumentären Comandante vid Berlins filmfestival. ”Filmen är ett försök att porträttera en människa,” sa Stone om HBO-dokumentären där Castro pratar om Che Guevara och mordet på president Kennedy och erbjuder en sällsynt bild av sitt privatliv. Stone var också angelägen att peka på de resultat som Kuba uppnått, som skolundervisning och social service som saknas på många ställen i Latinamerika, och sa att han hoppades att filmen skulle ändra på USA:s politik mot Kuba. ”Jag tror att blockaden är förlegad. Det finns en lobby i Miami och Washington som hindrar oss att bryta igenom barriären. Det visar på kraften hos hämnd och tvångsföreställningar.” AP 030216

USA bötfäller veterancyklist

Duncan Campbell, The Guardian

Joan Slote reste till Kuba på cykelsemester och bötfälldes med nästan 8.000 dollar för brott mot USA:s blockad. Hennes fall är ett av många där finansdepartementet aktivt förföljer USA-medborgare som har besökt Kuba eller uppmuntrat andra att göra det.

Antalet Kuba-resenärer som söks för brott mot blockaden har fyrdubblats sedan W Bush tog makten. Finansdepartementet varnar nu att de som besöker Kuba utan tillstånd kan bötfällas med upp till 55.000 dollar. Aktionen kommer trots en växande kampanj i USA bland jordbrukare, entreprenörer och politiker, många av dem republikaner, för att häva blockaden. För tillfället är det förbjudet för USA-medborgare att resa till Kuba om de inte har tillstånd av religiösa, humanitära, utbildnings- eller journalistiska skäl.

Joan, 74 år, från San Diego, som vunnit en guldmedalj vid veteranolympiaden, bokade en cykelsemester för tre år sedan genom ett företag i Toronto. På vägen hem från Toronto till USA fick hon en fråga i spärren om hon besökt något annat land än Kanada. Hon berättade om sin semester och att hon köpt souvenirer.

Flera månader senare fick hon ett brev bötesföreläggande från finansdepartementet på 7 500 dollar och ytterligare 130 dollar för souvenirerna. Med en månadsinkomst på 1.200 dollar kunde hon inte betala. Kravet från finansdepartementet ökar nu med 6 % ränta varje månad. Finansdepartementet har aviserat att de kommer att dra pengarna från hennes socialförsäkring.

Det är inte bara folk som reser till Kuba som är föremål för undersökning. Tom Warner i vänskapskommittén Seattle-Kuba väntar nu böter på tusentals dollar för att hans hemsida visade resmål på Kuba. Finansdepartementet hävdar att han därmed försökt organisera och främja brott.

”De sa att jag skulle bötfällas med 20.000 dollar,” säger Warner. Han tror sig vara den förste att ha den tvivelaktiga äran att hotas med böter för att sätta ut sådan information på hemsidan. Global Exchange i San Francisco som organiserar utbildningsresor till Kuba, säger att trakasserierna mot Kuba-resenärer har ökat märkbart det senaste året. Malia Everette säger att trots att USA tillåter resor till Kina och Vietnam, så motsätter sig mäktiga påtryckargrupper en lättnad av de restriktioner som gäller Kuba. Cirka 19.000 reselicenser beviljades under 2001 men det finns ingen statistik som visar hur många USA-medborgare som besökte Kuba utan tillstånd. Finansdepartementet undersökte 697 medborgare för resor till Kuba och brott mot blockaden under 2001, jämfört med 188 året innan.

Det största trycket att behålla blockaden kommer från den mest reaktionära delen av USA-kubanerna i Florida, som spelade en viktig roll i valet av W Bush till president och hans bror Jeb Bush till guvernör. Översättning Sture Arrhed

Fem viktiga våtmarker räddas

Environment News Service

Kuba har beslutat att rädda fem viktiga våtmarker i Karibien meddelar sekretariatet för Ramsar-konventionen. Utnämningen av våtmarker under denna konvention betyder ökad publicitet och prestige och en ökad möjlighet för stöd för bevarandet. De fem områdena inkluderar en imponerande typ av våtmarker i kustlandskap och erbjuder skydd för många sällsynta eller hotade växt- och djurarter.

Världsnaturfondens Living Waters Program har medverkat vid urvalet av områden. De läggs till det stora område som Kuba tidigare skrivit in hos Ramsar, nämligen Ciénaga de Zapata, som är övervintringsplats och mellanlandningsplats för nordamerikanska flyttfåglar.

Bahia Buenavista med 313 500 hektar på centrala Kuba är redan nationalpark och UNESCO-reservat. Enligt Julio Montes de Oca från Ramsar har Bahia Buenavista vidsträckt stränder och flygsandskullar, kustlaguner, mangrove och karstbildningar som är unika för den kubanska övärlden.

Det finns för tillfället inga bosättningar inom Buenavista, men där bedrivs fiske och sportfiske, skogsvård, boskapskötsel och turism. Miljövården inriktas på att reglera dessa aktiviteter och att förbättra kvaliteten på skötseln av området som innehåller viktiga växter och djur och platser av högt arkeologiskt, och kulturhistoriskt värde.

Den näst nyaste våtmarken finns på södra delen av Isla de la Juventud med träskmarken Ciénaga de Lanier med 126 200 hektar. Där finns lövfällande skog, korallrevslaguner, marin gräsmark, mangrove och torvmark.

Området är unikt i Karibien med en mångfald av ekosystem säger de Oca, bland dem en karstisk slätt med förbindelse till öns södra kust. Detta underjordiska dräneringsystem ger klart vatten som gynnar uppbyggnaden av korallrev. Ett antal hotade arter finns representerade, som grön sköldpadda och amerikansk krokodil.

De största hoten är skogsbränder, den ökande turismen och möjliga effekter av klimatförändringen.

I Gran Humedal del Norte de Ciego de Ávila finns sex skyddade delområden längs kusten. Denna våtmark inbegriper en unik vattenreservoarer, Lagunas de la Leche och La Redondo, som föder områdets underjordiska bassänger. Det finns träskskog, träskgräsmark och mangrove. Området befolkas av stora grupper av den större flamingon och den dubbelbröstade skarven, såväl som andra sällsynta arter som västindiska visslande änder. Det rika marina livet ger rikt fiske och områdets skönhet har gjort det till ett populärt turistområde.

Det finns två skyddade områden inom nästa våtmark. "Det största delat på Kuba och ett av de mest imponerande i Karibien," säger de Oca. "The Humedal Delta del Cauto är ett invecklat system av flodmyrningar, laguner, träsk och sumpmark av stor skönhet."

Dess otillgänglighet har gjort att här finns ett av dom bäst bevarade områdena med mangrove och hotade djurarter lever i området, bland dem den kubanska papegojan och kubansk trädanka.

Humedal delta del Cauto anses också bidra stort till fisket i Guacanayabo-golfen, där Rio Cauto flyter ut i havet.

Slutligen finns 22 000 hektar i Humedal Rio Máximo-Caguey som är ett mycket ömtåligt marin- och kust ekosystem som hotas av ökad salthalt. Beläget vid mynningen till floderna Maximo och Caguey med ett antal holmar i det grunda vattnet är detta område den största boplatsen för flamingos i hela Karibien och Antillerna och den är också tillflyktsort för andra flyttfåglar från hela Amerika.

Stora bestånd av amerikansk krokodil och karibisk manatee, båda utsatta arter, finns i området. Det finns också mangroveskog och andra unika ständigt gröna skogararter.

I dagsläget har 135 länder kontrakt med Ramsar avseende 1.235 våtmarker med totalt över 100 miljoner hektar. Översättning Sture Arrhed

POPULÄR RISODLING I GRANMA

"Granma.länet har alla betingelser för risproduktion och kan förse resten av östra Kuba och dess 4 miljoner invånare med ris," säger José Aveleira, Jordbruksministeriets representant i Granma.

"Vi har gott om bördig jord och obegränsad mängd uppdämt vatten från bergens reservoarer. Regeringens beslut att ge mark till alla som är beredda att odla är en viktig sporre för att garantera föda till befolkningen."

I Bayamo pågår ett jordbruksprojekt med stöds av FN:s utvecklingsprogram, UNDP, Schweiz och Cypern. Det innebär massdistribution av högkvalitativt utsäde till risodling i Kubas östra provinser. Det var där som orkanen George härjade och som sedan drabbades av en utdragen torka i slutet av 1990-talet.

Detta 3-årsprojekt med en budget på över en miljon dollar under ledning av Risforskningsinstitutet inbegriper också incitament att utveckla odlingen av olika bönor och även korn och solrosor för vegetabilisk olja. FN:s jordbruksorganisation, FAO, hjälper till med utbildning, medan "Liliana Dimitrova Vegetable and Grain Research Institute" tillsammans med inhemska forskningsorganisationer ger teknisk och metodisk hjälp för att främja större skördar.

Projektet har tillhandahållit redskap, inklusive ristorkar, machetes, hackor och gummistövlar till nya jordbrukare i olika åldrar och tidigare yrken innefattande arbetslösa ungdomar och en ökande andel kvinnor. Dessutom har tusentals arbetare utbildats. I Manzanillo har också grundskoleelever fått utbildning i spannmålsodling.

Arnaud Peral är UNDP:s tjänsteman för projektet. "Jag är imponerad av dess inverkan på den lokala ekonomin. Tusentals nya jobb har skapats i de fyra östra länen och det har gjort att priset på ris har sjunkit med 1,5 peso per skålpund (454 gram). Jag är också glad över att tusentals hektar med ödemark nu producerar mat." Granma 030325

KUBAS BIOLOGISKA VAPEN

Det behövs mer av den varan

Richard Levins

Extremhögern i Miami har länge försökt få gehör för sina lögner om att Kuba skulle ha biologiska vapen, och Bush-regimens företrädare har också släppt upp försöksballonger av det slaget, för att se om de skulle lyckas duperas massmedia, och det "internationella samfundet". Syftet är naturligtvis det gamla vanliga, att smutskasta Kuba och demonisera Fidel Castro, för att på sikt kunna ta över landet militärt, om det inte lyckas med ekonomisk krigföring, terror och omstörtande verksamhet.

Som ett svar på detta har Richard Levins skrivit artikeln om Kubas verkliga biologiska vapen som världen behöver mer av. Richard Levins är ekolog vid Harvard University, och medförfattare till "The Dialectical Biologist", och styrelsemedlem i New York Marxist School.

Lite då och då dyker det upp historier om "Castros" biologiska vapen, som i "Castro använder virus som vapen", av Martin Arostegui, Insightmag 02 09 16. Beteckningen "Castro" är i denna typ av artiklar använt som synonym till "Kuba". Dessa historier återfinns vanligen i publikationer som är knutna till Miami-kubanska högern. De citerar varandra och ibland når de fram till Washington, där de efter en tid tillåts blekna bort.

Men alla dessa historier missar poängen. Kubas biologiska vapen är gömt på samma sätt som det Stulna Brevet, rakt framför ögonen, där alla kan se det och ingen inser vad det är.

Den verkar som om Fidel Castro under sin tid som elev vid jesuitseminariet läste Edgar Allen Poes berömda spökhistoria och kom ihåg den hela livet. Eller så gjorde han inte det. Eller kanske han någon mörk och stormig natt i Sierra Maestra, när Batistas soldater låg och sov, och det inte fanns någon att gillra bakhåll för, och när han tröttnat på att tänka ut nya sätt att plåga det kubanska folket, att han då lånade boken av Che. Hur som helst kan vi misstänka att han känner till Poes historia och att han använt USA-författarens idé för att lura världen. Hur som helst står det var och en fritt att hitta på vad som helst om Fidel.

Saken är den, och jag kan nu erkänna det (utan copyright eller filmrättigheter) att jag i över 35 år aktivt har medverkat i och observerat tre av Kubas större biologiska vapenprogram och kan vittna om var de gömts undan och hur utvecklade de är. De tre största programmen är: Allmän, kostnadsfri och högt kvalificerad hälsovård; Ekologiskt jordbruk; Bevarande av långsiktigt hållbar biologisk mångfald.

Foto Magnes Werner

Kubas hälsovårdsprogram har nu fått erkännande som ett av världens mest effektiva. Barnadödlighet på 6,5 per tusen levande födda, det är tillsammans med Kanada den lägsta i världsdelen. Medellivslängden är densamma som i högt utvecklade industriländer. Kuba har världens högsta antal läkare per invånare, det mest heltäckande vaccineringsprogrammet av barn, den mest jämlika tillgången till läkervård. Kubansk hälsoutbildning innefattar aktivt främjande av vegetarisk föda, och urbana odlingar tillhandahåller mer än 3 miljoner ton färska produkter årligen för 11 miljoner människor. Ett utbrott av denguefeber, som nu plågar den tropiska världen, stoppades av massmobilisering för att undanröja myggornas alstringsplatser.

Kubanska vacciner, som den mot hjärnhinneinflammation används över hela Latinamerika. Kuba har kunnat skicka ut läkarlag utomlands till Centralamerika och Afrika, och tar emot patienter från hela världen på sina specialistsjukhus och kliniker. Bland annat gäller det över 11.000 barn från Ukraina som skadats av Tjernobylys härdsmläta.

Efter att en tid ha försökt med högteknologiskt industrialiserat jordbruk utvecklar Kuba nu snabbt en ekologiskt sund organisk produktion. Konstgödsel ersätt av kvävefixerande bakterier, svampar som mobiliserar jordens mineraler, dagmaskar, kompost, naturgödsel och återvinning av skördeavfall. Insektsgifter ersätts av blandade grödor som förvirrar eller hindrar skadeinsekterna, naturliga fiender (myror, kvalster, nyckelpigor m fl), insektsparasiter (framför allt getingar och flugor), svampangrepp på sjukdomar, och naturliga produkter.

Nästan all urban odling är organisk, och ungefär hälften av all odling av livsmedel.

Kuba går i främsta ledet i världen när det gäller att följa

Forts nästa sida

Forts från föregående sida

miljöprogrammen från Rio och Kyoto. Freon ersätts i kubanskstillverkade kylskåp av en kylvätska utvunnen ur sockerrör, med syfte att skydda ozonlagret. Särskilda miljöprogram skyddar de omtåliga mangroveträskan längs kusten, hindrar ökenspridning på östra Kuba och skyddar skogsområdena i bergstrakterna. 1959 var bara 14 procent av landet skogsbevuxet. Det har nu ökat till 21 procent och målet är 27 procent. Massmedia rapporterar ofta om lokala skogsplanteringsprogram.

Dessa tre program utgör kärnan av Kubas biologiska vapen. Den politiska frågan blir då: hur ska det internationella samfundet svara på detta. USA, som världens supermakt, kan på egen hand varna Kuba att om landet insisterar med sitt hälsovårdsprogram kan USA svara med att erbjuda alla medborgare kostnadsfri hälsovård och erbjuda havande kvinnor 11 kostnadsfria läkarbesök under havandeskapet. Om Kuba inte ger upp sitt nationalparksprogram kommer USA att förbjuda oljeutvinning i Alaska. Om Kuba fortsätter med att utveckla organisk odling kommer USA att steg för steg förbjuda alla insektsgifter och starta ett organiskt forskningsprogram motsvarande Mänskliga genomprojektet.

Det kubanska programmet att begränsa elevantalet i grupperna på låg- och mellanstadiet till högst 20 elever syftar också till att utbilda alla i naturvetenskaper och humaniora och kan producera forskare som kan ta fram ännu mer vapen. Med 2 procent av Latinamerikas befolkning har de redan 11 procent av forskarna, och om detta fortsätter kommer nästan alla forskare söder om USAs gräns att vara kubaner om 400 år! USA kan inte stillasittande invänta detta. Vi måste svara med att minska elevgrupperna till högst 18!

Tillsammans med sina allierade skulle USA kunna kalla till en internationell konferens för att lägga fram ett förslag till Avtal om spridning av biologiska vapen som tvingar alla länder att försöka hinna ikapp Kuba. Det är enda sättet att undanröja hotet mot vår frihet.

Översättning Eva Björklund

Gerardo Hernández

SOLENERGIFÄRJA PÅ FLODEN CAUTO

ECOSOL Solar och Almendaresvarvet i Havanna har tillsammans tagit fram en prototyp av en liten solcellsdriven färja. Den har sex solceller, och sex batterier, och en utombordsmotor och rymmer sex personer. Tanken har varit att få fram en hållbar och icke miljöförstörande farkost för de känsliga flodområdena som t ex i Cauto, där den nu servar folk i de små tärorna kring floden. Färjan är inte bara ren, utan också tyst, och kan ta sig fram även i upprört vatten. Den fungerar också perfekt för sportfiske och jaktutflykter, och för att utforska känsliga naturområden, flera turistföretag har visat intresse för denna nyhet. Granma 030328

EU-ambassad i Havanna

Eva Björklund

I mitten av mars besökte EUs kommissionär för biståndsfrågor, dansken Poul Nielson, Havanna där han också invidgde en EU-ambassad. Innan han reste över till Kuba förklarade Poul Nielson att han skulle rekommendera EUs medlemsländer att bevilja Kuba inträde i Cotonou-avtalet, ett samarbetsavtal mellan EU och f.d. kolonialländer i Afrika, Karibien och Stilla Havet. Där ingår 78 länder som länge uttalat sig för att få med Kuba i avtalet, för det skulle stärka deras röster gentemot de gamla kolonialmakterna. Och Kuba var på väg in för ett par år sedan men då ställde Sverige och Storbritannien direkta krav på systemskifte för att släppa in Kuba, som drog tillbaka sin ansökan. Nu är det dags igen, och saken har kommit ett steg längre i och med att kommissionären rekommenderar Kubas inträde. Men Sverige och Storbritannien förväntas motarbeta det. USA är naturligtvis också starkt motståndare till att Kuba släpps in i detta ekonomiska samarbetsavtal, för det försvagar USAs ekonomiska krigföring mot Kuba.

Sveriges och Storbritanniens argument är att Kuba - till skillnad från övriga länder i avtalet, dvs i stort sett hela Afrika - inte uppfyller kraven på demokrati och respekt för mänskliga rättigheter. Det är samma skäl som anförs för att utesluta Kuba från den typ av samarbetsavtal som EU har med alla länder i Latinamerika.

Inte bara Sverige och England, utan också de flesta s.k. dissidenterna på Kuba motsätter sig att släppa in Kuba innan systemskifte. Och Poul Nielsen försäkrade dem att EU visserligen skulle erkänna Kubas suveränitet, men också klargöra att EU anser sina värderingar vara universella.

Ett skäl för EU att trots USAs motstånd överge sina dubbla måttstockar, och behandla Kuba som andra länder, är den växande handeln och investeringarna på Kuba. Så stöder t ex Spanien, som annars följer USA, Kubas medlemskap och därmed också de spanska företagens verksamhet på Kuba. 80 procent av Kubas import kommer från EU, och 1,7 miljoner turister från EU besöker Kuba årligen.

Sveriges syn på mänskliga rättigheter

Eva Björklund

På regeringens hemsida, utrikesdepartementet, finns en avdelning om mänskliga rättigheter. Där har UD ställt samman rapporter om hur de mänskliga rättigheterna respekteras i olika länder. I rapporten om Kuba finns alla gängse fördömanden: autoritär stat, utan tillstymmelse till yttrandefrihet, tryckfrihet, föreningsfrihet osv. Som källor hänvisas till " trovärdiga källor" som "tyder på" diskriminering, förtryck etc eller att förhållanden "anses" vara undermåliga osv.

Bortsett från det politiska fördömandet av Kubas samhällsskick och raden av nedsättande adjektiv kan dock kärnan av beskrivningen inte bli annat än förhållandevis positiv: Självklart inga trovärdiga rapporter om politiska mord, försvinnanden, systematisk tortyr, avrättningar osv. Men däremot bra hälsovård och utbildning för alla, framsteg när det gäller jämställdhet mellan kvinnor och män, beröm från FNs kommitté mot rasdiskriminering, beröm från Unicef för prioriteringen av barnen, inget förtryck av homosexuella, aktivt arbete för att integrera funktionshindrade i samhället etc. Det är helt enkelt ganska fantastiskt om man jämför med andra länder i Latinamerika, och världen.

Trots det är rapporten avfärdande. Och USAs ekonomiska krigsföring, dollarstöd till omstörtande verksamhet och stöd till terrorism mot Kuba nämns inte, och därmed inte heller Kubas rätt till självförsvar mot USAs aggressioner.

Rapporten om USA är desto mer positiv: "USA ser sig självt som ett föregångsland i dessa frågor. MR-läget i USA får på det hela taget anses vara gott." Där återfinns visserligen de allra mest ofrånkomliga påpekandena av problem, men de urskuldats med USAs "kamp mot terrorismen" där "Principfrågan handlar om en avvägning mellan försvaret av den nationella säkerheten och individens rättigheter". Kubas försvar mot USAs omstörtande verksamhet fördöms dock saklöst som inskränkning av de medborgerliga fri- och rättigheterna.

Vid en jämförande läsning mellan rapporterna om USA och Kuba klarar sig USA bättre i UD:s ögon när det gäller att landet har "flerpartisystem (i praktiken tvåpartisystem)" och "fria massmedia". Enligt UD har USA också självständiga domstolar, även om domarna utnämns politiskt av president och senat. När det gäller Kuba menar UD att eftersom domare utses av nationalförsamlingen är inte oberoende. I USA hittar UD inte heller några politiska fångar, vilket de påstår att Kuba har. Men om man bortser från de olika måttstockarna och den ringaktande inställningen till Kuba, klarar sig Kuba bättre än USA på de allra flesta punkter.

Köpkraft ger frihet

När det gäller den personliga friheten på Kuba har UD ansett det viktigt att notera att: "Inköp av bilar, motorcyklar och båtar är strikt reglerade och grundas ej på köpkraft." Den fria marknadens utestängning av de fattiga anses vara en självklarhet, och när den principen ersätts av t ex kötid inskränks den personliga friheten, enligt UD.

- och ojämlikhet

Samtidigt kritiserar UD det faktum att penningmakten råder på vissa turistnätverk: "Bättre serviceinrättningar, exempelvis hotell, riktar sig endast till utlänningar." För att inte hamna i alltför uppenbar motsägelse skriver UD "utlänningar" i stället för "dem som har råd". UD kritiserar också att det kostar pengar att resa utomlands, och att rörelsefriheten därmed är begränsad. Fattiga USA-medborgares möjligheter att resa utomlands berörs ej.

Foto Faysal Iladari

Politisk måttstock och dålig faktakontroll

UD har inget att säga om begränsningar av yttrande-, tryck och föreningsfrihet i USA. På Kuba finns å andra sidan inte tillstymmelse till frihet. UD påstår också att alla massmedier ägs och kontrolleras av staten vilket är lögn. Staten äger och kontrollerar de två TV-kanalerna, inte alla tidningar och tidskrifter, och inte alla radiokanaler. Den stora skillnaden i f h t USA, och många andra länder där tryckfrihet i allt större utsträckning beslagts av nationella och transnationella storbolag, är att massmedia på Kuba bara kan ägas av organisationer utan vinstintresse. UD kritiserar också att på Kuba "Försäljning och användande av kommunikationsutrustning - mobiltelefoner, parabolantennor, internet-abonnemang, kopiatorer, datorskrivare m. m. - är strikt reglerade."

Den politiska frågan är vad som ska råda: familjens/individens köpkraft eller samhällseliga prioriteringar; fri import av lyxvaror eller samhällsstyrd import för gemensam välfärd i ett fattigt land? Kubas prioritering innebär t ex att

Forts på nästa sida

Kuba främjar mjukvaruindustrin

Liliam Riera, Granma
Översättning Sture Arrhed

9:e Internationella Informatikamässan ägde rum 17-21 mars i Havanna, med över 1.500 specialister från 30 länder. Mässan var ett utmärkt tillfälle att kolla den kubanska utvecklingen inom området, och särskilt mjukvaruindustrin. Deltagarna kunde se mjukvaruprodukter av hög kvalitet för utbildning, sjukvård, handel och industri. Enligt kommunikations- och informationsministern Ignacio González Planas och rådgivaren Vilma Altet kan den kubanska mjukvaruindustrin mycket väl komma att mäta sig med turismen eller biotekniken. Under tiden diskuterade det första internationella mjukvarusymposiet inhemska perspektiv för program och applikationer, helt vid sidan om det transnationella monopolet på området.

Den digitala klyftan: en ny form av ojämlikhet

Modern teknologi har paradoxalt nog skapat större ojämlikhet. "Den digitala klyftan är den socioekonomiska klyftans nya dimensionen," underströk González Planas..

Den digitala världen kan enligt UNESCO:s rådgivare för Latinamerika, Isidro Fernández, delas in i tre kategorier. Kategori A består av 10 procent av jordens befolkning med tillgång till internet, kategori B av 30 procent med tillgång

Forts från föregående sida

alla skolor har datorer, men väldigt få har datorer hemma.

Så kan man gå igenom rapporterna punkt för punkt, och konstatera att de präglas av dubbla måttstockar, av politiska värderingar, och en lång rad direkta lögnar och felaktigheter när det gäller Kuba. Ofta verkar de ha sitt ursprung i UD:s " trovärdiga, oberoende" källor, för de stämmer till punkt och pricka med deras, dvs de USA-stödda gruppernas retorik. Några exempel:

"Staten är med få undantag den ende arbetsgivaren." Sant är att ca 70 procent av förvärvsarbetet sker genom statlig eller kommunal anställning. UD påstår också att arbetslösheten på Kuba har ökat när den har minskat från 6 till 4 procent. UD påstår också att de subventionerade matransonerna bara räcker en vecka, vilket är en starkt underdrift ("oberoende" källa?). Ett rimligare konstaterande är att de inte räcker månaden ut. Enligt en från USA oberoende bedömare, som den internationella biståndsorganisationen Oxfam, har livsmedelsförsörjning starkt förbättrats under senare år, och kubanerna har nu kommit upp i ett näringsintag, proteinintag och grönsaksintag som t o m överskrider Världshälsoorganisationens riktlinjer.

UD:s påstående att företrädare för "regimen" är privilegierade är snarast komiskt. Skillnaderna i lön och levnadsstandard mellan ministrar, riksdagsledamöter, partiledning,

till telefon och C av 60 procent utan tillgång till något.

Men det är inte bara en fråga om Tredje Världen ska få tillgång till datorer och grundläggande infrastruktur. Det finns också ett akut behov av utbildning, kultur och hälsa för att kunna ta del av modern teknologi. Ramiro Valdés, ordförande för Elektronikgruppen, betonade hur Kuba trots blockaden drar upp strategier för att med små resurser ställa informations- och kommunikationsteknologi till förfogande för social utveckling.

Mässhallen PABEXPO var mötesplats för 19 företag från Tyskland, Kanada, Chile, Kina, Costa Rica, Spanien, Frankrike, Italien och Panama plus 35 kubanska företag som alla visade sina senaste produkter. Bland de kubanska företagen fanns Softcal, Softcel, Centersoft, Cubatel, Movitel, Atec-Panda TV m fl. Bland nyheterna fanns kubanska Atec-Panda TV med en TV-box för telefonuppkoppling till internet. Gran Kaiman Teleco S.A (GKT) ett samriskföretag mellan kubanska Elektronikgruppen och kinesiska Great Dragon Company visade produkter för småorter i glesbygd.

Fördubbling av telefonledningarna

González Planas pekade på att Kubas knappt 6 telefoner per 100 invånare inte räcker ens för det nödvändigaste och att Kuba nu är bland de länder vars fasta telefoninstallationer utvecklas snabbast i världen. Antalet telefonledningar har mer än fördubblats sedan 1995.

Förutom sex inhemska telekommunikationsföretag har Kuba ett datanätverk med ett femtiotal uttag i varje läns-huvudstad och de största kommunerna. Ett mikrovågsnätverk med anslutningar från Pinar del Rio i väster till Guantanamo i öster ingår också i listan över investeringar. Överföringen sker genom drygt tusen kilometer fiberoptisk kabel.

företagsledare mm och så vanligt folk på Kuba är garanterat betydligt mindre än i de flesta andra länder, inklusive Sverige. Några fallskärmsavtal och dubbla löner får man leta förgäves efter. Eller oljebolagsmagnater i regeringen, som i USA.

Detsamma gäller påståendet att kubanernas umbäranden lett till ökade stölder från arbetsplatser och svartarbetshandel. Vad ska man då säga om svinnet på svenska byggarbetsplatser, och andra arbetsplatser, i butiker, mm eller om svarthandel med sprit och cigaretter?

Till saken hör också att UD inte har observerat några ökande klyftor mellan fattiga och rika i USA, utan tvärtom påstår att utvecklingen där går i rätt riktning.

Lika anmärkningsvärt är det att UD inte har tillstymmelse till kunskap om Kubas ekonomiska utveckling utan bara återger nedvärderande standardfraser som de hämtat upp från " trovärdiga oberoende" källor. Det är synd på de mänskliga rättigheterna att de ska behandlas så tendentiöst, och att de verkliga brotten mot mänskliga rättigheter som begås på så många håll på det sättet devalveras. Det kan hänga samman med regeringens på senare år allt tydligare uppslutning kring USA-regimens självuppfattning

Den som är intresserad av en jämförande genomgång punkt för punkt kan vända sig till Svensk-Kubanska Föreningen.

Mota Olle i grind

Text o Foto: Kristina Hillgren

Dr Alberto Cutié Bressler, överläkare vid Toxikomanikliniken vid Santiago de Cubas allmänna sjukhus, föreläste på Karolinska sjukhuset under oktober 2002 om sina erfarenheter av drogsituationen på Kuba. Här tillsammans med psykologen Teresa Benitez, psykolog som samordnar drogbehandling vid Universitetssjukhuset.

I Kuba 3.02 har jag skrivit om HIV/Aids och drogmisbruk ur ett kliniskt perspektiv. Jag har utgått från den vård och behandling som ges hivsmittade och drogmisbrukare och det förebyggande arbete som bedrivs för att förhindra hiv, och annan sexuell smitta. Min förhoppning är att det professionella utbyte som initierats av Infektionskliniken, Karolinska sjukhuset och Beroendecentrum Stockholm och sjukvården i Santiago de Cuba ska utökas till ett samarbete mellan våra länder. Detta samarbete är inriktat på drogmisbruk, som kubanerna - lyckligtvis - till ganska nyligen varit befriade från.

Med växande turism, ekonomiska problem och insatser från den internationella drogmaffian har narkotikaproblem ökat. Fram till för kanske 10 år sedan lämnade folk in drogpaket, som flutit i land eller som kastats ner på ön, till myndigheterna. Dels för att de var illegala och dels för att kunskap saknades om hur man skulle använda kokainet och för att det inte fanns varken distributionsled eller marknad.

"Tur och retur bus" -kubaner som lämnat Kuba för USA och som visat sig för besvärliga även på den sidan av sundet och återvisats till hemlandet, har nu lärt ut den fula konsten att med kokain som bas tillverka mer potenta droger som exempelvis crack, med skrämmande snabb tillväxtpotential. Tillsammans med likasinnade har de byggt upp distributionsvägar och hittat fram till hågade konsumenter, inte minst inom turist- och nöjesliv. Den som nu finner ilandflutna drogförsändelser vet att här finns stora pengar att tjäna, och då gäller det att vara stark i anden.

Den internationella maffian är intresserad av Kuba, av flera skäl: dels på grund av öns geografiska läge, som gör det till ett utmärkt transitland, dels på grund potentiella möjligheter att omforma Kuba till ett nytt Thailand med casinon, prostitution och narkotikahandel.

Betänk vad det innebär att 1 miljon thailändare är beroende av amfetaminliknande preparat, s k uppåttjack, och att de framförallt arbetar inom transport-, fiske- och sexindustrin som kräver att man håller sig vaken. Lägg sedan till alla thailändare och turister som missbrukar heroin för att stressa av, marijuana för att flumma, designer drugs för att festa.

Drogmarknaden är jättestor.

Det finns ett internationellt samarbete för att motarbeta denna utveckling. För drygt två år sedan formaliserade England och Kuba ett samarbete mot internationell drogtrafik främst inom Karibien. I somras skänkte brittiska regeringen utrustning och know-how till tullen vid internationella flygplatserna i Holguin och Santiago de Cuba. Regeringens representant baronessan Valerie Amos var på plats för att ge glans åt överräckandet och stärka samarbetet. Senare under sommaren genomfördes en kurs om drogtrafik och drogbekämpning, riktad till experter från Kuba och andra länder i Karibien.

I början av 2003 genomfördes "Andra Regionala Konferensen om Drogkontroll i Karibien" som diskuterade olika nationella strategier för att minska efterfrågan och användning av droger, kontrollpolitik och internationella samarbetsprogram. Konferensen sponsrades av Förenta Nationerna och genomfördes i Havanna. Deltog gjorde de 15 medlemsländerna inom "The Barbados Plan of Action", liksom representanter för England, Spanien, Frankrike, Italien, Nederländerna, USA, Canada, Belgien, Ryssland, Portugal. FN:s "Office on Drugs and Crime" (UNODC), andra internationella organ och frivilligorganisationer hade också inbjudits.

Kongressledamoten Sam Farr från USA lovordade kubanernas "förebyggande åtgärder och ingripanden mot knarkhandeln". Han framhöll kubanska regeringens ansträngningar att samarbeta med andra länder i kampen mot droger och vilja att ta del av andra länders erfarenheter.

Karibiska bukten är transit zon för marijuana och kokain från Sydamerika till framförallt USA, som är storkonsument. Kuba skulle kunna vara ett utomordentligt transitland. Men den rollen har Kuba vägrat spela, och det tycker man att USA:s regering borde tacka för. Kuba har undertecknat de tre viktigaste internationella konventionerna om droghandel och drogmisbruk, och har inte brutit mot någon. Kuba har tecknat 29 bilaterala samarbetsöverenskommelser mot droger med länder i Karibien och Europa. Varför inte med USA? Därför att USA:s regering har tackat nej till samarbete. Med

Forts nästa sida

Tillslag mot knarkhandeln

Eva Björklund

Under vintern har kubanska massmedia behandlat det nya knarkproblemet från olika infallsvinklar i artiklar och inslag i radio och TV. Drogeroende och deras familjer har intervjuats, specialister har diskuterat, grannarna har hörts. Kuba som under decennier varit så gott som fritt från droger - förutom alkohol - har under de senaste åren blivit varse av konsekvenser av den integrationen i omvärlden som följt med turism och utländska investeringar.

I januari antog nationalförsamlingen en ny lag som skärper straffen för knarkhandel och klargör att handlare, och de som huserar dem eller på annat sätt medverkar, kan få egendom som finansieras genom, eller används i knarkhandeln, beslagtagna.

I mitten av februari drog polisen igång en serie razzior mot knarkhandeln, och den svarta marknaden som hör ihop med den. "De gick rakt på nästet" sade en granne i San Miguel del Padron. Effektiviteten i tillslagen antyder att polisen haft infiltratorer i verksamheten en längre tid. Enstaka sammanstötningar med folk som gjorde motstånd förekom, men i stort sett gick det lugnt till och välkomnades av grannar, som anat och störts av vad som pågick.

"Polisen kom och jag såg att de tog med sig säckar och några arresterade" berättar Baldo, en snickare som bor i

Cayo Hueso, i centrala Havanna. "Det gick inte att hålla ordning här. De tänkte inte på sina familjer, och jag tycker synd om dem", fortsätter han och hoppades att det nu skulle bli lugnare.

En äldre kvinnan Vedado fick en eftermiddag se polisen komma med hundar och föra iväg hennes son i handbojor. Han hade knark hemma. Hade han bara varit missbrukare skulle han inte ha åkt dit, utan fått rehabilitering. Med han var handlare, och alla tyckte synd om kvinnan.

Så rapporterar Manuel Rami i Radio Progreso, Miami. De s k "oberoende" journalisterna på Kuba, som Raul Rivero, beskriver i stället razzior som dråpslag mot fattiga kubaners egenföretagande: "de som tar risken att tjäna några få pesos", "de som hyr ut rum utan att betala skatt", "de videouthyrare som inte kunde visa kvitton på inköp av videoband och utrustning fick se dem beslagtagna" osv.

Knarkliberaler?

En annan av de i den liberala pressen namnkunniga "oberoende" journalisterna, Afolfo Fernandez, lyckades to m få sin drapa publicerad i "Narkotikafrågan", utgiven av Riksförbundet Narkotikafritt Samhälle. I stället för förväntat stöd för polisaktionen mot knarkhandeln angriper RNS' tidning de kubanska myndigheterna för "Brutal rensning", och Fidel Castro personligen för att använda drogerna som "vapen mot ekonomisk frihet". Fernandez upprörs över att illegala gatuförsäljare arresterats, för det är "svårt att leva enligt lagen" på Kuba, ett förhållningssätt till rättssamhället som han delar med den katolska hierarkin (se sid), som annars inte brukar vara så "liberal". Fernandez upprörs också över att koppleri och utnyttjande av minderåriga är straffbart. Det är redaktören själv som översatt.

UNESCO BIDRAR MED DATORTEKNOLOGI

UNESCO kommer att hjälpa Kuba med datorteknologi för användning inom utbildningssektorn. Vid ett möte mellan Walter Erdelen, tjänsteman vid UNESCO och Rosa Simeon, minister vid Vetenskapsministeriet, framhöll båda de givande band som finns mellan Kuba och FN-organet.

De diskuterade också sätt att förbättra relationerna. Walter Erdelen besökte också Institutet för Vetenskap och kärnkraftsteknologi och hade ett möte med tjänstemän vid Utrikesministeriet och organet för Miljöskydd. UNESCO utvecklar flera projekt på Kuba, inklusive de för skydd av biosfären. Xinhua 030311

Från föregående sida

tanke på de drogproblem Miamisidan dras med är det anmärkningsvärt att USA-regimen inte kunnat visa Kuba erkänsla för landets hållning vad gäller drogetrafik.

Representanter för Kubas regering har uttryckt besvikelse över att USA avvisat Kubas förslag om samarbete mot droger. Det enda som finns är ett utbyte mellan kustbevakningsspecialister på USA:s intressekontor i Havanna och kubanska kustbevakningen. Samarbetet har lett till att man gemensamt upptäckt båtar och personer som varit involverade i drogetrafik.

Drogmissbruk och HIV/Aids är problem som inte känner vid några gränser. Svenskar är ett resande folk, och Kuba behöver turister. Flera svenska resebyråer tar sitt ansvar, och

skriver kontrakt med hotellägare där det klart sägs ifrån att sexhandeln inte tolereras. Vi som reser väljer själva om vi vill vidarebefordra vår herpes, klamydia, HIV-infektion, om vi vill öka på prostitutionen genom att köpa sexuella tjänster, eller hjälpa fram droghandeln genom att ta emot erbjudanden om marijuana eller andra droger. Genom våra handlingar är vi med om att förhindra eller underlätta droghandel och sexuell smitta. Detta är ansvar som vi bär på som individer.

Staten har ansvar på en annan nivå. Min förhoppning är att Sverige ska etablera ett antidrogsamarbete med Kuba, på samma sätt som England och andra länder gjort det. För att citera kongressledamoten Sam Farr "Ön borde inte lämnas utanför några förhandlingar i detta ämne".

KORTA Nätiser

EU INVESTERAR

Av de utländska investeringar som görs på Kuba kommer 56 % från EU, enligt en rapport från Ministeriet för utländska investeringar och ekonomiskt samarbete. Kubas 403 internationella samriskprojekt med statligt ägda företag har en kapitalinvestering på nästan 6 miljarder dollar, främst inom turism, bioteknik, basindustri, byggnadsverksamhet, livsmedel och jordbruk. Rapporten visar att spanska företag medverkar i flest samriskprojekt med 105 stycken, följt av Kanada med 60, Italien 57, Frankrike 18, England 14, Mexiko 13, Kina 12, Panama 10, Tyskland 9 och Holland 8. Enligt samma rapport förbereds nu äntligen en överenskommelse mellan EU och Kuba, det enda land i Latinamerika som EU ännu inte slutit avtal med. Minister Marta Lomas säger att under 2002 nådde försäljningen av varor och tjänster 2 miljarder dollar och exporten steg till mer än 674 miljoner dollar. De flesta nya samriskprojekt tecknades inom byggnadsverksamhet och basindustri. EFE 030317

KANADENSISKA SHERRITT UTVECKLAR

Sherritt International kommer att under 2003 investera 110 miljoner dollar för att utveckla sitt olje- och gasinnehav på Kuba medan man förhandlar med regeringen om beskattningen. Förra året ifrågasatte Kuba Sherritts tolkning av hur deras företag skulle beskattas och det resulterade i en högre skatt. Kuba har för närvarande en skattesats på 30 procent för olja och gas. De utgör merparten av Sherritts verksamhet men de finns också inom nickelindustri, hotell och turism, elförsörjning, sojabönframställning och trådlösa telefonsystem i Karibien. Jowdat Waheed, finanschef på Sherritt, berättade på en konferens att företaget förhandlar med Kuba och kommer fortsätta att investera på Kuba. "Med de oljepriser som är nu är inkomsten tillräcklig för att försvara investeringarna." Canadian Press 030307

TYSKA PENGAR OCH

KUBANSKA LÄKARE TILL HONDURAS

Kuba och Tyskland deltar båda i ett samarbetsprojekt för att bevara naturreservatet längs floden Platano i Honduras och förbättra lokal sjukvård i området som präglas av svåra geografiska förhållanden, fattigdom och en osäker hälsosituation. De vanligaste sjukdomarna är andningsproblem, diarréer, tuberkulos, sexuellt överförda sjukdomar, blodbrist, undernäring och malaria. Brister i vården av mor och barn har lett till hög barnadödlighet. Tyskland bidrar med 255 000 euro till sjukvårdsprojektet, att skaffa medicin och medicinsk utrustning och att täcka transporter och administrativa kostnader. Honduras regering ska se till att infrastrukturen och att de nuvarande sjukvårdsresurserna i området fungerar. Sedan 1999 har Kuba sänt specialister till Honduras för att bistå i katastrofsituationer som efter orkanen Mitch. Fördraget med Tyskland och Honduras kommer att innebära fler läkare i området och att medicinsk utrustning och nödvändiga mediciner kan tillhandahållas. Just nu är 15 högt kvalificerade läkare verksamma i floddalen. Granma 030221

TYSKLAND ÖKAR SAMARBETET

Tysklands statssekreterare för ekonomiskt samarbete och utveckling Eric Stather var överens med sina kubanska kollegor om behovet att fortsätta och utvidga relationerna och samarbetet till ömsesidig nytta. Som en del i dessa utökade relationer hade Stather och hans delegation och Marta Lomas som är minister för Utländska investeringar och ekonomiskt samarbete ett arbetsmöte med vicepresident Carlos Lage. Under sin vistelse besökte den tyske statssekreteraren och hans delegation flera samarbetsprojekt inklusive utbildningen av dem som deltar i miljösaneringen av hamnen i Havanna. Han besökte också Latinamerikanska Läkarhögskolan, där han samtalade med hälsominister Damodar Peffa, Centret för genetik och bioteknologi och Skolan för socialt arbete i Cojimar. Han höll också överläggningar med Rosa Elena Simeón som är minister för Vetenskap, teknologi och miljö. Granma 030304

STOR OLJEFYNDIGHET I MEXIKANSKA BUKTEN?

Specialister och experter på Mexikanska Bukten tror på möjligheten av en stor oljefyndighet i Kubas andel av området. Forskare från USA, Mexiko, Kanada, England, Frankrike, Spanien och Kuba var bland flera länder närvarande vid ett internationellt seminarium om olja, som en del av Geologi- och gruvdriftskongressen i Havanna.

Doktor Manuel Marrero, rådgivare till basindustriministeriet berättade att: "Vi utforskar för närvarande den kubanska sektorn av Mexikanska Bukten och resultaten av de seismiska och gravimetriska testerna och studierna av botten och vattenströmmar är alla mycket positiva. Vi är hoppfulla om att finna nya stora fyndigheter."

Denna möjlighet är av stor betydelse för Kuba, vars årliga bränslenota uppgår till mer än en miljard dollar, i en tid då hela världen befinner sig i ekonomiska och finansiella svårigheter. Ingenjören Enrique Sacca, teknisk chef för centret för oljeforskning, förklarade att projektet i Mexikanska Bukten har stor potential, inklusive Kubas sektor, inte bara i termer av ökad produktion utan också bättre kvalitet på råoljan. Granma 030326

ÖKAD

METALLEXPOR

Kubas stål och metallindustri exporterade under förra året för 81,5 miljoner dollar, 33 procent mer än året innan enligt officiell statistik. Detta år väntas fexporten bli 100 miljoner dollar. Förutom aluminium, som är den största produkten, exporteras verkstadsutrustning och jordbruksmaskiner, särskilt för sockerindustrin. Export-marknaderna ligger i Karibien, Europa, Mexiko och Venezuela. EFE 030311

Proletären

Följ utvecklingen i Sverige och världen ur ett socialistiskt och anti-imperialistiskt perspektiv

— varje vecka ett nytt nummer av Proletären

Prenumerationspriser:

Heldr	450 kr
Halvdr	285 kr
Autogiro	40 kr/mån

Adress: Box 31 187, 400 32 Göteborg
Tel: 031-14 26 34
E-post: prenen@proletaren.se

www.proletaren.se

Folkens rätt till fred och en demokratisk, jämlik världsordning

I sitt tal till FNs Kommission för Mänskliga Rättigheter i Genève, 20 mars, uppmanade Kubas utrikesminister Felipe Perez Roque kommissionen att inte låta sig nedslås av osäkerhet och pessimism. Han betecknade USAs krig mot Irak som olagligt, orättfärdigt och onödigt. "Men ingen diktatur och inget imperium med världshärskardrömmar har någonsin helt kunnat krossa folkens krav på rättvisa och frihet, och det kommer inte att lyckas nu heller."

"Oppositionen i säkerhetsrådet mot USAs krig är uppmanande och visar på möjligheten av en värld byggd på lag och rätt, i stället för våld och krig. Och hoppet stärks av de jättelika demonstrationerna runt om i världen mot kriget mot Irak, och mot den påtvingade nyliberala modell, som utarmar länder och folk och hindrar dem från att uppnå sina drömmar om utveckling"

Kuba utrikesminister uppmanade länderna i kommissionen att stödja förslaget att främja en demokratisk och jämlik världsordning, och stödja förslaget att slå fast att alla folk har rätt till fred och utveckling, och att folklig delaktighet, jämlikhet och social rättvisa samt frånvaron av diskriminering utgör väsentliga

grundvalar för demokrati.

Han uppmanade också kommission att lägga om sitt arbete för att komma till rätta med den praxis som utvecklats av ett litet antal länder, som använder sig av selektiva måttstockar och ideologiska ställningstaganden som inte har med de mänskliga rättigheterna att göra.

"Världen är i akut behov av fred, för att kunna koncentrera sin intelligens och sina resurser på att bekämpa mänsklighetens verkliga fiender: hunger, fattigdom, underutveckling, miljöförstöring, analfabetism, sjukdomar och den tilltagande marginaliseringen av jordens folkflertal.

Låt oss gå samma i kampen att rädda Förenta Nationerna, och rädda principerna om allas medverkan i multilaterala lösningar, och skapa förutsättningar för ett meningsfullt arbete i denna kommission.

Låt oss bilda en koalition för rättvisa och fred. Låt oss gå samman för att komma över de motsättningar som nu överskuggas av en större fara som hotar oss alla, för att en bättre värld ska kunna bli möjlig. Vi kommer inte att få den i gåva, utan vi måste kämpa för den, och det är vi beredda att göra."

KONTAKTADRESSER

Svensk-Kubanska Föreningen

Martin Österlin, tel 031-711 07 99

Achim Rödner, förbundssekreterare

Drottninggatan 89-91,

tel/fax 08 - 31 95 30

Box 45 065, 104 30 Stockholm

svensk.kubanska@swipnet.se

Lokalavdelningar

GOTLAND: Bo Ekman, 0498-240 539,

Klausevägen 2, 620 20 Klintehamn

GÖTEBORG: Betty Möller, 031-26 68 96

Ljungkullen 8, 433 66 Sävedalen

MALMÖ: Jesper Eriksson, 040-18 84 01,

Kungsgatan 31, 212 13 Malmö

NORRKÖPING: Marta Gutierrez, 011-17 41

70, Torsten Fogelqvistgatan 9, 603 76

Norrköping.

STOCKHOLM: Sverri Jacobsen, 08-766 31

44, Jupitervägen 34, 181 63 Lidingö

UPPSALA: Kerstin Olerud, 018-32 33 27,

Kungsgården 4, 755 94 Uppsala.

Hemsida: <http://svensk.kubanska.webbsida.com>
<http://elak.cjb.net>

VÄSTERÅS: Björn Berggren, 021-12 11 17, Djäknegatan 24, 722 15 Västerås.

JÖNKÖPING: Anders Svensson, 036 - 12 15 97, Solstickegatan 9, 4tr.

553 13 Jönköping.

Lokalgrupper:

ESKILSTUNA: Thomas Widén, 016-13 97 22, Nybrogatan 5 A, 632 20 Eskilstuna

HULTSFRED: Rolf Lif, 0495-41967,

Bygatan 9, 57736 Hultsfred

LUND: Alonso Acosta Rivera, 046-20 16 43,

Flygelvägen 30, 224 72 Lund

SUNDSVALL: Bertil Olsson, 060-10 13 57,

Bågevägen 41 A, 856 52 Sundsvall.

UMEÅ: Mats Strandberg, 090-42376,

Degermäns 502, 905 80 Umeå

VÄXJÖ: Jaime Pedraza, 0470 481 31,

Gabotvägen 26, 352 45 Växjö

Kontaktpersoner:

BODEN: Anna-Greta Wallmark, 0921-108

11, Jakobsgatan 11 B, 961 62 Boden

HELSINGBORG: Rutger Assarsson,

BRonsåldersvägen 15, 265 32 Åstorp

HUDIKSVALL: Thomas Thornell, 0650-

941 35, Ankargatan 29 b, 824 00

Hudiksvall

KARLSHAMN: Lennart Thomasson,

0454-32 16 20, Mysslevägen 10, 374

53 Asarum.

LULEÅ: Rolf Viklund, 0920-490 15,

Höstvågen 40, 951 49 Luleå.

NYKÖPING: Håkan Linderyd, 0155-21

66 42, Ringvägen 22, 611 35,

Nyköping.

PAJALA: Erik Zakrisson, 0978-560 15,

Huuki 5368, 984 91 Pajala

ÖREBRO: Marianne Skanse

Irsgatan 8, 703 53 Örebro

Östersund: Björn Håkansson, 063-

122403 Lottgatan 30, Östersund